

ΑΓΑΝΙΠΠΗ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΕΤΟΣ Β.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1868.

ΦΥΛ. 14.

ΣΚΗΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ

(ἐκ τοῦ Ἰταλικού)

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ

(ὄρι φυλλάδιον 13^{ον})

Er Barcełōnē.

Αἱ πρὸς τὴν Βαρκελόνην ἄγουσαι ὀδοὶ ἐπλήθον μυριάδων ἀνθρώπων, ἡ πόλις παρίστανε πανηγυρικὸν θέαμα, συνεπιέζοντο, συνηντῶντο μετὰ περιεργείας ἀλλήλους ἐρωτώντες· δὲν διεκρίνετο πλέον ὁ σοβαρὸς Καστιλιανὸς τοῦ ζωηροῦ Σεβίλλιανου· ἐν μέσῳ τοῦ βόμβου τῶν φωνῶν διεκρίνετο ἡ κρούσις τῶν κωδωνίσκων τῶν ἡμιόνων, τῶν ἐξευγμένων εἰς τὰ φορεῖα μετὰ τοῦ πλήθους μόλις ἤνοιγον τὴν ὁδὸν οἱ Ἰταλικοὶ διευθύνοντες τοὺς πυρῶδεις ἵππους των, οὓς ἠναγκαζόντο ἔπειτα νὰ ἐγκαταλείπωσιν εἰς τὴν διακρίσιν των, ἐὰν ἐπεθύμουν νὰ συμμεθέξωσι τῆς γενικῆς τοῦ πλήθους σφύρης· κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν αἱ κοινωνικαὶ τάξεις ἐξισοῦντο· τὰ κεντητά, τὰ ἐξάμιτα καὶ τὰ ὀδοντωτά ἦσαν ἀνάμικτα μετὰ τοῦ ἀκόμφου ἱματίου καὶ τῶν βράκων τοῦ ἐπαίτου, τὰ κυματίζοντα περὰ τῶν πλουσιῶν πύλων ἐλειγον τοὺς πλατεῖς καὶ πεπαλαιωμένους

πετάσους τῶν ἡμιονηγῶν, ἡ εὐρωστος Ἀνδαλουσία συνώθει τὸν τριενηφόρον, ὁ ταυρομάχος συνεβάδιζε μετὰ τοῦ καπούκινου, ὁ νέος μετὰ τοῦ γέροντος καὶ ὁ ἐνάρετος μετὰ τοῦ φαύλου. Εἰς μόνος, εἰς μόνος σοχασμὸς ἐδέσποζε πάντων· μία μόνη λέξις ἐξήρχετο ἐκ τῶν χειλέων ἀπάντων, πάντες ἠρωτῶντο, ἕκαστος ἐρωτώμενος· ἤθελε νὰ ὀμιλήσῃ, νὰ φανῇ κάλλιον τῶν ἄλλων πληροφορημένος διὰ τὸ σπουδαῖον συμβῆν τῆς ἡμέρας, καὶ ὡς συνήθως συμβαίνει, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐμπεριείχετο θετικὸν καὶ βέβαιον, διερχόμενον διὰ μυρίων στομάτων, ἡλλοιοῦτο, ἐμεγεθύνετο καὶ καθίστατο ἀπίστευτον καὶ τερατώδες.

Ἡ αὐτὴ σύνθλιψις, ἡ αὐτὴ κίνησις ἐπεκράτει καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐκτὸς ὅτι τὰ κύματα τοῦ πλήθους ἐχαλινούντο ὑπὸ στίφους στρατιωτῶν, καὶ ἡ περιέργεια ἦτον ἀξιοκρεπεστέρα καὶ σεμνοτέρα, διαδηλουμένη χαμηλῇ τῇ φωνῇ, καὶ μὲ ἐκείνην τὴν κομψότητα καὶ πομπώδη ἐθιμοταξίαν ἣτις διέκρινε κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν τὴν Ἰσπανικὴν Αὐλήν. Ὁ θρόνος τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας ἐστήθη ἐν ἐκτεταμένῃ καὶ εὐρείᾳ αἰθούσῃ· ἐνταῦθα οὗτοι, περιεχομένοι ὑπὸ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Ἰωάννου, ὑπὸ τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ γέμματος καὶ τῶν εὐπατριδῶν τῆς Κα-

στιλίας, τῆς Βαλεντίας, τῆς Ἀραγονίας καὶ τῆς Καταλονίας, περιέμενον τὸν Κολόμβον, τὸν Κολόμβον ἐκείνον ὅστις, ἐκπληρώσας τὴν ὑπόσχεσίν του, ἀνακαλύψας νέας γαίαι, δαμάσκα τοὺς ὡς τέρατα φόβους τῶν ὑπερασπιζομένων τὴν Ωκεανὸν, παρατηρήσας κατὰ πόσον αἰνεαὶ χῶραι ἠδύνατο νὰ ὠφελήσωσι τὸ Ἰσπανικὸν στέμμα, ὑποστάς τρικυμίας τοιαύτας ὥστε πολλάκις ὀλίγου ἐδέησε νὰ ναυαγήσῃ καὶ ν' ἀπολέσῃ τὸ μυστήριον τῆς ἀνακαλύψεώς του, καταλιπὼν τοὺς ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ μείναντας συντρόφους του διὰ πάντοτε μικρὰν τῆς πατρίδος, καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ ὅστις κατὰ πρῶτον δεκνόμενος ἀγαθὸς καὶ φιλόξενος, ἠδύνατο ἔπειτα νὰ καταστῇ σκληρὸς καὶ αἰμοδόρος, ἐπέστρεψεν ἐν θριάμβῳ εἰς τὸν λιμένα ἐκείνον τῆς Πάλου, ὅθεν ἀποπλεύσας ὀλίγους μῆνας πρότερον εἶχε συνοδευθῆ ὑπὸ τῶν δαυρῶν καὶ τῶν καταρῶν τῶν συγγενῶν ἐκείνων, οἵτινες μετ' αὐτοῦ βίβοκινδύνως ἐπεδόθησαν εἰς ἐπιχειρήσιν, ὡς αὐτοὶ ἀπεφάνοντο, πάντῃ ἀπραγματοποίητον.

Ἰδοὺ αὐτοὶ, ἰδοὺ αὐτοὶ, κραυγάζει τὸ πλῆθος, καὶ ἀμέσως τὰ παράθυρα δι' ὧν ἔπρεπε νὰ διέλθῃ ἡ συνοδία ἐπλήσθησαν κυριῶν καὶ ἵπποτων, ἀμέσως ἀνέβη ἐπὶ τῶν στεγῶν ὀμάς περιέργων, ἀμέσως τὰ πλῆθη ἐκυμάτιζον, συνωθοῦντα καὶ συνωθούμενα ἵνα ἕκαστος προφθάσῃ νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὸ καταλληλότερον πρὸς θεῶν μέρος. Ἦτο λαμπρὸν καὶ περίεργον θέαμα, ἦτο προτοφανὴς πομπή, πανηγυρικὴ, διεγείρουσα τὸ θάμβος καὶ τὴν ἐκπληξίν, ἦτο θρίαμβος οἷον οἱ Ῥωμαῖοι παρεχώρουν τοῖς νικηταῖς.

Μετὰ τὸ στίφος τῶν ἀδαμαντοστολιστῶν νέων Ἰδάλγων παρηκολούθουν ἕξ Ἰνδοί, ἔχοντες τὸ σῶμα κεχρωματισμένον κατὰ τὸ ἔθος τοῦ τόπου των καὶ κεκοσμημένοι διὰ χρυσῶν κρασπέδων· εἶτα ἐκομίζοντο ὡς δειγμὰ ψιττακοὶ ζωντανοὶ καὶ ἄλλα πτηνὰ καὶ σπάνια καὶ ἐκπληττοντα τὴν ὄρασιν, νεκρὰ καὶ τεταριγευμένα ζῶα, ἔτι δὲ καὶ φυτὰ σπάνια εἰς τὰ ὅποια ἀπεδί-

δοντο θαυμάσαι ἀρεταί, μετὰ χρυσῶν Ἰνδικῶν κοσμημάτων. Τέλος δὲ πάντων, καὶ τοῦτο ἦτο τὸ μᾶλλον ἐκπικτον ἐν τῇ ἐκτάκτῳ ἐκείνῃ πομπῇ, περιστοιχοῦμενος ὑπὸ τοῦ ἀνθους τῆς Ἰσπανικῆς εὐγενοῦς νεολαίας, ἤρχετο ὑπομειδιῶν ὁ Κολόμβος, ὁ Κολόμβος ὁ παράδοξος ἐκείνος ἀνὴρ, ὅστις τότε στεφθεῖς διὰ λαμπρᾶς ἐπιτυχίας ἐλατρεύετο ὡς ἡμίθεος.

Τὰ εἰς θεῶν κομισθέντα νέα ἀντικείμενα ἐξέπληττον τοὺς χυδαίους· εἰς τὰς ἀνακαλυφθείσας χῶρας ἐφαντάζοντο ἀνεξάντλητα μεταλλεῖα χρυσοῦ ἀπόνως καὶ ἀνιδρωτὶ συναθροισθησομένου.

Ἄμα ὡς ἀφίκετο εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐνώπιον τῶν ἡγεμόνων, οὔτοι ἠγέρθησαν πορευόμενοι πρὸς ἀπάντησίν του· ὁ Κολόμβος ἐκλίνε γόνυ, ἠσπάζθη τὰς χεῖρας των, εἶτα καθέζεμενος, ἤρχετο τῆς ἀφηγήσεως τοῦ ἰδίου του πλοῦ.

Μετὰ θρησκευτικῆς σιωπῆς, μετὰ αὐξούσης ἀνυπομονησίας ἤκουοντο τοὺς σοβαροῦς λόγους του καὶ τοὺς διατρεχθέντας κινδύνους, καὶ τοὺς μόχθους οὗ ὑπέστη, καὶ τὴν ἀποθάρρυνσιν τοῦ πληρώματος, ὅπερ δὲν ἐπετύγχανε νὰ προσελκύσῃ τὴν ψυχὴν του, καὶ τὴν ὠραιότητα τῶν ἀνακαλυφθέντων τόπων, εἰς οὓς ἐφάνετο ὅτι αἰωνίως διήρκει τὸ ἔαρ καὶ ἡ εὐκαρπία τὴν ἀφθονίαν ταύτης, τὰς ὠφελείας αἱ ἐντεῦθεν ἤθελε πορισθῆν τὸ Ἰσπανικὸν στέμμα καὶ ὡσανεὶ ταῦτα μὴ ἦσαν ἄλλο τι εἰμὴ προοίμιον νέων καὶ αξιολογωτέρων ἀνακαλύψεων.

Εἰς τὴν ζωηρὰν ἐκείνην ἀφήγησιν, εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην ἀπεικόνισιν ἀνδρὸς εἰς οὐ τινοὺς τὸν χαρακτήρα οὐδαμῶς ἤρμοζε τὸ νὰ ἐξάρῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἀνακαλύψεων του, ἀλλ' ὅστις ἐν πράγματι μετὰ ποιητικῆς φαντασίας τὰς καθωράζειν, ὁ Φερδινάνδος καὶ ἡ Ἰσαβέλλα, οἱ αὐλικοὶ καὶ ὁ λαὸς ἐξεδήλωσαν τὰ αἰσθήματά των δι' ὀρεθόμενων καὶ ῥαγδαίων χειροκροτήσεων· πρὸς σιγμὴν καὶ αὐτὸς ὁ φθόνος ἐδαμάσθη ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τοῦ θαυμασμοῦ.

Φεῦ! πῶς αὐτὸς ἔμελλεν ὅσον οὐκ νὰ ἐγερθῆ τρομερώτερος καὶ βιαιώτερος! Καὶ τῷ ὄντι, ἐκείνη ἦτον ἡ τελευταία

ταῖα θριαμβευτικὴ διὰ τὸν Κολόμβον ἡμέρα· θέλει ἀποτίσειν ἀκολούθως διὰ μυρίων βασιάνων τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἐξιτήλου ἐκείνης στιγμῆς.

Ἐν τῇ Εἰρατῇ.

Εἰς τὸ βάθος ἐνὸς πύργου, ὅπου μόλις ἠλιακὴ ἀκτίς εἰσδύει κλωμένη ὑπὸ τῶν πικρῶν σιδηρῶν κιγκλιδῶν, εἰρσκεται ἐγκλειστος ἀνὴρ σεβάσιμος, μετὴν κεφαλὴν ἐρειδομένην ἐπὶ τῶν χειρῶν, βεβουβισμένος εἰς μίαν τῶν βαθειῶν ἐκείνων σκέψων, αἰτινες θυγατέρες οὖσι τῆς θλίψεως, συγκλονῶσι τὴν ψυχὴν ἐνῶ ἐμποιοῦσιν αὐτῇ ὄξειαν αἰσθαντικότητα πόνου.

Ἡ κόμη του κατέστη πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν δυστυχῶν ἢ ἐκ τῆς ἡλικίας· τὸ πρόσωπόν του ἔβρυτιδούτο, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀτενίζοντες εἰς τὸ ἔδαφος ἀνεφλέγοντο ὑπὸ ἐνδομύχου, ζέοντος καὶ ἀσυνήθους πυρός.—Συχνάκις ὅτε ὄχληρότερος στοχασμὸς διεπέρα τὸν νοῦν του, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του συνεστέλλοντο ὀδυνηρῶς, ἀκούσιον ῥίγος διέτρεχε τὰς φλέδας του, καὶ βαθὴς στεναγμὸς ἀνεδίδετο ἐκ τῶν μυχαιτάτων τῆς καρδίας του.

Εἶτα, τείνων τὸ οὖς, ἔτρεμεν ἀκούων ἀδιακρίτους θορύβους οἵτινες ἀνεγείροντο ἐκ τοῦ βήθους τοῦ πύργου· μεταξύ τῶν θορύβων τούτων, μεταξύ τούτων τῶν ὠρυγῶν φανταζόμηντο· καὶ ἐξηρωμένου ὄχλου, ἤκουε ἀτειλὰς θανάτου, ἀπειλὰς καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατὰ τῶν ἰδίων ἀδελφῶν του, οἵτινες σιδηροδέσμοι ἔκειντο εἰς τὸν αὐτὸν πύργον, ἵνα τρέμωσι πάντοτε οἱ μὲν διὰ τοὺς δὲ, στερούμενοι καὶ αὐτῆς τῆς ἐλαχίστης ἡδονῆς τοῦ νὰ βλέπωσιν ἀλλήλους, τοῦ νὰ παρηγορῶνται καὶ τοῦ νὰ δύνανται ἀχώριστοι νὰ ἐναποδύωνται εἰς τοὺς κινδύνους καὶ εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον.

Τότε εἶ· τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν ψυχὴν του, ἀλλ' ἀποκαταστῶσιν ὀργίλην ὑπὸ τῆς δυστυχίας, ἥτις τὴν εἶχε πλήξειν, ἠγέρετο στοχασμὸς κατῖρας καὶ ἔσειε τὰς ἀλύσεις δι' ὧν τοῦ εἶχον βαρύνει τὰς χεῖρας, καὶ ὁ πένθιμος ἐκείνος κρότος ἦτον ὡς ἡ ἰχὺ τῶν σκέψεων του

καὶ ὡς ἡ κατάρα ἐναντίον τῶν φανερῶν αὐλικῶν, μάλιστα δὲ κατὰ τοῦ ὑποῦλου Φονσέκα καὶ τοῦ ἀδυνάτου Φερδινάνδου. Ὁ ἀνὴρ ἐκείνος ἦτον ὁ Κολόμβος· ὁ πύργος, ἐν ᾧ ἦν ἐγκλειστος, ἀνυψούτο εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεῖσιν Ἰσπανικὴν νῆσον· ὁ ὄχλος ὅστις ὠφέτετο ἦτον αὐτὸς ἐκείνος ὅστις ἔδραμε μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀναζήτησιν πλούτων εἰς τὸν νέον κόσμον, καὶ ἡ εἰμαρμένη, ἥτις τὸν περιέμενε, ἦτον ἴσως ὁ θάνατος!

Τί εἶχε δρέψειν μέχρι τότε ἐκ τῆς ἀνακαλύψεώς του; καταδιωγμούς, συκοφαντίας. Ὁ Φερδινάνδος διὰ ν' ἀπαλλαγθῆ τῆς ὑποχρέωσος τῆς εὐγνωμοσύνης, ἀσμενῶς ἀπεδέχθη τὰς ὑποκώφους δυσφημίας τῶν ἀνταγωνιστῶν τοῦ γενουνοσίου Ναυάρχου. Ἐπίστευσεν, ἢ προσποιήθη ὅτι ἐπίστευσεν, ὅτι ὁ Κολόμβος ἀπεπειράτο νὰ γίνῃ ἀνεξάρτητος, ὅτι εἶχε πέμψειν εἰς Ἰσπανίαν Ἰνδοὺς πρὸς πώλησιν, ὅτι εἶχε κεκρυμμένους ἀδάμαντας καὶ χρυσόν, μὴ θέλων νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸ δημόσιον ἵνα τὸ ἀποστερήσῃ τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ μερίδος· ὅτι ἔνεκα τῆς ἀλαζονείας του εἶχε δυσαρτήσσειν ὅλους τοὺς ὀπαδοὺς του, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐγένετο αἰτιος στάσεως, ἐπίστευσεν ἐπὶ τέλος ὅσα ἠθέλησεν νὰ τὸν πείσωσιν οἱ περιστοιχοῦντες αὐτὸν, δυσανασχετοῦντας νὰ βλέπωσιν ἕνα τυχοδιώκτην, ἕνα ἄνθρωπον τοῦ ὄχλου, ἕνα ἀλλοδαπὸν νὰ διανεμηταί μετ' αὐτῶν τὰς πρῶτας τιμὰς καὶ νὰ ἰσοφαρίζῃ πρὸς αὐτοὺς.

Ὁ Φερδινάνδος οὖν ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸν Βοβαδίλλαν πληρεξούσιον, ὅπως λάβῃ γνῶσιν τῆς διαγωγῆς τοῦ Κολόμβου καὶ τῶν αἰτιάζσεων τῶν ἀποίκων ἐπαναστατῶν καὶ τοῦ ἀρχηγῶ των Βολδάνου, καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἀναγνωρίσειν τὸν Κολόμβον ἐνοχον, νὰ τὴν παύσῃ τῆς διοικήσεως, λαμβάνων αὐτὸς τὴν θέσιν του.

Ἀλλόκλητος δικαιοσύνη ἥτις διένευε τῷ δικαστῇ τὰ λήψιμα τοῦ κατηγορομένου!

Ὁ Βοβαδίλλας ἀφίχθεις εἰς Ἰσπανίαν ἔδειξε μεγίστην ἀπέχθειαν κατὰ τοῦ Κολόμβου καὶ τῶν συνεταίρων του πᾶσαν

κατὰ τοῦ ναυάρχου αἰτίαισι, πᾶσαν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν προθύμως ἀπεδέχτο· καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀφῆρες τὴν ἔξουσίαν ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Κολόμβου δὲν διέγον καὶ τὸν ἔβριψε εἰς τὰ δεσμά. Εἶτ' αὐτὸν τὸν Κολόμβου καὶ τέλειος πάντων τὸν ἄλλον ἀδελφόν του δὲν Βαρθολομαῖον. Ἐὰν κεραυνὸς ἐνέσκηπτεν ἐν μέσῳ τῆς συνελεύσεως δὲν ᾔθελε τὴν καταπλήξαι τοσοῦτον, ὅσον ἡ δουρῖσα διαταγὴ νὰ ἀλυσοδέσῃ τὸν ἄνδρα ἐκείνον δὲν πάντες ἐσέβοντο. Καὶ αὐτὸς μὲν ἔτεινε τὰς χεῖρας, ἀλλ' οὐδεὶς, τοσούτη μεγαλοπρέπειαι ἐξήστραπτεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἐτόλμησε νὰ τὸν προσψύσῃ, ὡς ἔαν προσηθάνετο ὅτι ἐν τῇ βεβήλῳ ἐκείνῃ πράξει ἐμελλε νὰ γίνῃ παρανάλωμα οὐρανοῦ πυρός.

Ἀλλὰ φαῦλοι αἰτίαι ἐπῆρξαν ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτο. Ἐν δημιουργημᾶ αὐτοῦ, εἰς ὑπερέτης του Ἰσπανίας τοῦνομα ἐδράξατο τὰς ἀναξίας ἀλύσεις, ἐπλησίασε τὸν ναύαρχον καὶ μετὰ τὴν αὐθάδειαν τοῦ κακουργήματος ἀτενίσας αὐτὸν πρὸς σιγμὴν κατὰ πρόσωπον, εὐθύς κατεβίβασε τοὺς ἐφθελμους θεωρῶν τὸ γαλήνιον καὶ ἦπιον βλέμμα τοῦ Κολόμβου πρὸς αὐτὸν ἐστραμμένον ἀμφεταλκνυμένη ἐπὶ βραχύ τι, ἀλλ' ἀκολούθως μετὰ ἀναίδεος ἠθὸς ἐξέπληρωσε τὸ κατάπτυστον ἔργον.

Ἦδη, ἀποκεχωρισμένων τῶν ἀδελφῶν του, Κύριος οἶδε ὁποῖα τὸν περιμέσει! εἰς τὴν ἀπειλὴν ἔργου σκοτεινοῦ, μυστηριώδους, τρομεροῦ βλέπει ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνειδος ἐπὶ τῆς μνήμης του, τὴν ἀτιμίαν ἐπὶ τῆς τέφρας του καὶ τὴν κατάραν τῶν μεταγενεσέων. Ἐν ἀκαεῖ ἐγείρεται τεταραγμένος ἤκουσε θόρυβον κλειθρῶν, κρέτον ποδοπατημάτων καὶ ψιθύρισμα φωνῶν. Φεῦ! εἶναι ἐκεῖνοι, ἀναφωνεῖ κατ' ἑαυτὸν ἀπεφάσιον νὰ μετ' ἀποστείλωσιν εἰς Ἰσπανίαν, ὅπου εἶναι ἡ ἰδική μου δικαιολόγησις καὶ ἡ καταδίκη ἐκείνων· ἐδῶ θὰ ἀποθνήσκω ἀκήδευτος, ἀκλαυστος, ἀδοξος. Πρὸς σιγμὴν ἐβίβλασεν, ἀλλ' ἀναλαβὼν τὸ θάρρος· ὅπερ τῷ ἐνέπνευεν ἡ ἀρετὴ του, καὶ ὡς ὁ Καῖσαρ ὅστις ἐκαλύπτετο μετὰ τὸν μανδύαν ἵνα ἐπαξίως ἀποθάνῃ, ἀποδοῦς

εἰς τὴν ὄψιν του τὴν ἀτάραχον ἐκείνην μεγαλοπρέπειαν ἣτις ἐπὶ τοσοῦτον κατεβούρθησε τὸν Κίμβρον ὥστε νὰ καταπέσῃ ἐκ τῆς χειρὸς του τὸ κατὰ τοῦ Μαρβίου ἀνασπασθὲν ἐγγερίδιον, καρτερικῶς περιέμενε. Ἠνοίχθη ἡ θύρα. Εἰσῆλθεν νέος Ἰδάλγος, ὁ Ἀλόντιος Βιλιέτος, μετὰ φύλακάς τινας. — Σὲ Βιλιέτε, ἀνέκραξεν ὁ Κολόμβος, σὲ τὸν οὕτως εὐγενῆ ἐκλεξάν διὰ τοιοῦτον ἀτίμον ἔργον; ποῦ θὰ μετ' ὀδηγήσῃς; — Εἰς τὸ πλοῖον ὅπερ θὰ σὲ ἐπαναφέρει εἰς Ἰσπανίαν. — Εἰς Ἰσπανίαν, ἐπανέλαβεν ὁ Κολόμβος. Δὲν ψεύδουσαι; — Εὐγενὴς Καστιλιανὸς οὐδέποτε ψεύδεται.

— Ἄχ! Βιλιέτε, σύγγνωθί μου, δὲν τὸ ἠλπίζον. — Μαδρίτη! ἀλλ' εἰς τὴν Μαδρίτην εἶναι ἡ ἐξελεγχῆς τῶν ἀτίμων ἐκείνων οἵτινες μετ' ἐσυχροφάνησαν, εἰς Μαδρίτην εἶναι ὁ θρίαμβος τῆς καταδικωχθείσης ἀρετῆς, εἰς Μαδρίτην εἶναι ἡ ἀνταμοιβή. . . — Ναί, καὶ ἐγὼ εἶμαι βέλαιος, ἀπήντησεν ὁ Βιλιέτος. — Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογῆσῃ διὰ τὰς παρηγορητικὰς ταύτας λέξεις, εἶναι αἱ πρῶται συμπληθικαὶ ἀς ἤκουσα μετὰ παρελεύσειν μακροῦ χρόνου.

— Καὶ αὐταὶ αἱ ἀλύσεις; ἐπανέλαβεν ὁ Βιλιέτος, ζήτων νὰ τὰς ἀφαιρέσῃ ἀπὸ αὐτόν.

— Ὄχι, ἀντέστη ὁ Κολόμβος· μετὰ τὰς ἐπέβαλον ἐν ὀνόματι τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας, αὐτὸ εἶναι τὸ δῶρον ἔπερ μοὶ ἀπέστειλαν, τοῦ δώρου τοῦτου δὲν θέλω ἀποχωρισθῆν ποτέ, αἱ ἀλύσεις αὐταὶ δέον νὰ μετ' ἀκολουθήσωσιν μέχρι αὐτοῦ τοῦ τέφρου.

(Ἔπειτα τὸ τέλος)

Ἀλέξανδρος I. Τοπάλης.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΦΙΛΗΤΑ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΜΑΘΟΥΣ.

ΥΠΟ Π. ΧΙΩΤΟΥ.

(Ὁρα φυλλάδιον προηγούμενον.)

Πρὸς σύγκρισιν τῆς μεταφράσεως τοῦ Β'. Βιβλίου τῆς Αἰνεΐδος τοῦ Βιργιλίου ὑπὸ Φιλητᾶ, ἠθέλομεν φέρῃ ἐναυθὰ τὸ ἐν πρωτοτύπῳ τεμάχιον τῆς περιγραφῆς τοῦ Λακρόντος· μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ μεταφράσεων, τῆς ὑπὸ Εὐγενείου Βουλγάρου καὶ τῆς ὑπὸ Φιλητᾶ. Ἀλλὰ φειδόμενοι τοῦ χώρου παραπέμπομεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν εἰς τὸ τεμάχιον τῆς Αἰνεΐδος τοῦ πρωτοτύπου τοῦ Βιργιλίου Π στίχ. 199—224, τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐγενείου Β'. 214—241, καὶ τῆς ὑπὸ Φιλητᾶ Β'. 200—227.

Βεβαίως τὸ ἀριστούργημα ἐκεῖνο τῆς Ῥωδίου σχολῆς τῶν τεχνιτῶν Πολυδώρου, Ἀγκισδώρου καὶ τοῦ υἱοῦ Ἀθηνόδωρου, ὃ ἐθύμασε τοσοῦτον ὁ Πλίνιος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀυτοκράτορος Τίτου, διευκρίνησε τὴν διάνοιαν τοῦ ἐν Ῥώμῃ περιεργασθέντος Φιλητᾶ εἰς κατάλληλον ἑλληνικὴν ῥῆσιν τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐμπνευσθέντος τραγικοῦ παθήματος εἰς τὸ ὕψος τῆς καλλιπείας τοῦ Βιργιλίου (*). Πολλὰ δὲ εἰς σημείωσιν βιβλιακῶν προσέφεραν αὐτῶν καὶ ἡ μεγάλη συλλογὴ τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης Βατικανῆς, ὡς εἰδείξεν ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς μεταφράσεως τοῦ περὶ παπικῶν διαφορῶν συγγράμματος τοῦ Βλασσοπούλου.

Ἐπισκεφθεὶς δὲ καὶ τὴν Φλωρεντίαν καὶ τὴν Βολωνίαν μετὰ τῶν ἄλλων λογίων τῶν συμπαρακολούθων τοῦ Λόρδου

Γιλιώρδ, ἐξ Ἀγκῶνης μετέβη εἰς Κέρκυρα. Ἐπειδὴ δὲ τότε ὁ Λόρδος Γιλφιώρδ διενεοῖτο νὰ θεμελιώσῃ τὸ Πανεπιστήμιόν του εἰς Ἰθάκην, ὡς νῆσον ἐπισημοτάτην τῶν Ἰονίων διὰ τὰ ὑπὸ τῆς θείας Ὀδυσσεΐας ἀρχαιολογούμενα, καὶ ὡς προσφικὸς ἡουχαστήριον τῶν εἰς τὰς Μούσας ἐπασχολουμένων, μετέβησαν ἐκεῖ μετὰ τοῦ Λόρδου. Τότε ἐξηκρίβωσε τὰ περὶ τοῦ ἄντρου τῶν Νυμφῶν, περὶ οὗ τοσαῦτα ἐπιολόγησεν ὁ ἀρχαῖος τῆς Ἀλεξανδρείας γραμματικὸς Πιορφόριος, καὶ οἱ νεώτεροι τῶν φιλολόγων καὶ ἀρχαιολόγων. Ἐντεῦθεν ἀνεχώρησεν εἰς Ἀκρνανίαν, καὶ περιώδευσεν Ἡπειρον, Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν μέχρι Μελενίκου. Διελθὼν δὲ τὴν Ἀλβανίαν μέχρις Ὀχρίδος, ἐπέστρεψεν εἰς Κέρκυρα. Ἐν αὐτῇ τέλει ἀπεφασίσθη πρὸς τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ Πανεπιστημίου, ἀφοῦ ὁ Λόρδος Γιλφιώρδ ὑπερένικησεν ὅλα τὰ ἐμπόδια τοῦ Ἀρμοστοῦ Μαιτλάνδου, ἐνεργήσας διὰ τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν ἀποικιῶν Λόρδου Βάρθουστ καὶ τοῦ διασκόπου ῥήτορος τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου Κάνιγγ.

Ὀκτώ καθηγηταί, μετ' ὧν ὁ Φιλητᾶς, ὁ Ἀσώπιος καὶ ὁ Φαρμακίδης, οἱ παρακολουθήσαντες τὸν κόμητα Γιλφιώρδ ἐξ Ἀγγλίας, ἤρξαντο τῶν προπαρασκευαστικῶν μαθημάτων ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Γεωργίου Φορέστου, Ζακυνθίου καὶ φίλου τοῦ κόμητος, ἕως οὗ ἐκκενωθῆ τὸ ἐν τῇ ἀκροπόλει Κερκύρας παλάτιον τοῦ Γενικοῦ Στρατηγοῦ, ὅπερ διωρίσθη ὡς οἴκημα τοῦ Πανεπιστημίου. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1824 ἐγένετο ἡ πάνδημος ἐναρξίς τοῦ πρώτου σχολικοῦ πανεπιστημιακοῦ ἔτους ἐν τῷ παλατίῳ τούτῳ. Φαιδρὰ δὲ καὶ χαρμόσυνος συνεκροτήθη ὁμήγουρις κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀκαδημίας. Ἀρχων, καθηγηταί, φοιτηταί, καὶ οἱ μεγάλοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Ἰονίου Κράτους συνῆλθον ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει. Αὕτη ἡ ἡμέρα ἀνεζωπύρει τὰς ἐλπίδας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅτι τὸ πρῶτον μετὰ 2.000 ἔτη ἔπρεπε νὰ ἐναυθῶσι τὰ φῶτα ἐπιστήμης καὶ γραμμάτων ἐν τῇ ἑλληνικῇ γωνίᾳ τοῦ Ἰονίου, ἐνθα ἐπὶ 400 ἔτη ἐφυλάττοντο ἀκριβῶς

(*) Plinii XXXVI 4, II. Laccoon, qui est in titi imperatori domo, opus omnibus et picturae et statuariae artis propeponendum. Ἀνεγέρθη δὲ ἐν τοῖς λουτροῖς τοῦ Τίτου τῷ 1306. (Ὁρα Museo Pio Clementino II, 39). Καὶ διασώζεται ἐν τῇ τερψιθέᾳ τοῦ Βατικανῶς ὡς εἶδον καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐπισκεπτόμενος τὴν Ῥώμην τῷ 1865.

γλώσσα, ἢ καὶ θρησκεία, καὶ γράμματα. Ὁ Ἄρχων τῆς Ἀκαδημίας Λόρδος Γιλφώρδ, ὡς Ἕλλην ἐνθουσιῶν καὶ τὰς ἡμέρας τοῦ Πλάτωνος ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ φιλοσοφούντος διανοούμενος νὰ ἐπαναφέρῃ ἐν τῇ νεοσυστάτῳ Ἀκαδημίᾳ αὐτοῦ, ἐνεδύετο τὴν ἀκαδημαϊκὴν στολὴν ἐσχηματισμένην κατ' ἐκείνην τῶν ἀρχαίων μαθητῶν τοῦ φιλοσόφου τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας· ἐφόρει χιτῶνα ποδήρη, περιεβάλλετο χλαμύδα, περιέδεθεν ὡς διάδημα μὲ ταινίαν τὴν κεφαλὴν καὶ κνημίδας ὑπεδύετο εἰς τοὺς πόδας ἐξ ἐρυθροῦ δέρματος. Ὁμοίαν στολὴν ἐνεδύοντο καὶ οἱ καθηγηταί, ἀλλὰ διεκρίνοντο κατὰ χρώμα· οἱ μὲν τῆς ἱατρικῆς εἶχον τὸ κίτρινον, οἱ τῆς φιλοσοφίας τὸ κυανοῦν καὶ οἱ τῆς νομικῆς τὸ ἰάνθινον. Ὁμοιομόρφως τοῦ χρώματος καὶ σχήματος τῆς ἐνδυμασίας τῆς σχολῆς τῶν καθηγητῶν ἐνεδύοντο καὶ οἱ φοιτηταί, πλὴν οὐχὶ μὲ διάδημα ἀλλὰ μὲ πέτασον ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν. Ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν, οἵτινες ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος συνέβρυσαν, εἶχε φθάσῃ μέχρις 160 ὑποτρόφων τοῦ Λόρδου, πρὸς οὗς ἐχορήγει αὐτὸς ἐξ ἰδίων του ἀπὸ 25 μέχρις 8 ταλλήρων μηνιαῖον διὰ τροφεία. Περιεστρέχον τὸν Ἄρχοντα οἱ ἐπιπὴ νεώτεροι καθηγηταί, οἵτινες εἶχον λάβῃ τὸ δίπλωμα διδάκτορος παρ' ἐπιτροπῆς τριμελοῦς, ἀπαρτιζομένης ἐκ τοῦ Κόμητος Γιλφώρδ ὡς νομομαθοῦς, καὶ τῶν καθηγητῶν Πολίτου καὶ Φιλητᾶ ὡς διδασκτῶν τῆς ἱατρικῆς. Οὗτοι δὲ ἦσαν, Φαρμακίδης, Βελφόρ, Λουσιαν, Καρανδινός, Ἀσώπιος, Πίκολος καὶ Ἰωννίδης. Ὁ Ἄρχων τῆς Ἀκαδημίας ἐξεφώνησεν εἰς παρακείμεσιν τάδε—«Ἐφθάρσεν ἀληθῶς ἡ ἡμέρα, ἡ ὁποία πρὸ τῶν χρόνων μὲ πόθους καὶ ἐλπίδας περιεμένετο, καὶ ἦτις, καθ' ὅσον δυνάμει νὰ κρίνωμεν κατὰ τὸν ἀσθενῆ μας νοῦν, εἶναι ἡμέρα εὐτυχεστάτη. Πλὴν νῦν κατασταθῇ ἀληθῶς τοιαύτη πρὸς μετὰδοσιν τῆς θρησκείας, ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς παιδείας, ἃς ἐπικαλεσθόμεν τὸν πατέρα τῶν φώτων, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κναὸν πορευόμεθα τώρα.» Πάραυτα ὁ δὲ ἡμέτερος ἐπορεύθη εἰς τὴν Σπη-

λιώτισσαν, νὰ δὴ τῆς Ἰπεραγίας, ἐθα ἐδοξολόγησαν καὶ ἐπεκαλεσαντο τὸν πατέρα τῶν φώτων. Προηγήτο μὲν τῆς συνουσίας ὁ ἀχιρρόδοχος, βασιτῶν μέλαιναν μακρὰν βίβλον, ἔχουσαν ἐπὶ τοῦ μήλου ἀργυροχρυσωμένην γλαυκῆ, σύμβολον τῆς Ἀθηνᾶς, προστάτου θεᾶς τῆς σοφίας. Παρεῖποντο δὲ στοιχηδὸν ἀνά δύο πρῶτον μὲν οἱ φοιτηταί φιλολόγοι, εἶτα δὲ οἱ λοιποὶ τῶν ἐπιστημονικῶν σχολῶν κατὰ τάξιν, καὶ ἔκλειον τὴν συνουσίαν ὁ Ἄρχων μετὰ τῶν συμπορευομένων καθηγητῶν καὶ οἱ μεγάλοι αξιωματοῦχοι τοῦ Κρίτους, ἦτοι ὁ Ἀρμοστής, ὁ ὑψηλότατος Πρόεδρος, ἡ προτιμοτάτη Γερουσία, τὸ ὑπέρτατον συμβούλιον καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπισημοίτες. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, ἐξεφωνήθη λόγος παρὰ τοῦ ἐτρίσιου Κοσμητοῦ καὶ τοῦ ἐφόρου, ὃς ἦν τότε ὁ Καρανδινός. Ἡ αὐτὴ τελετὴ ἐπανελήθη καὶ κατὰ τὴν παύσιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ὅτε ὁ καθηγητῆς Φιλητᾶς, κοσμητοῦ τότε ἐπίσης καὶ ῥήτορος τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξεφώνησε λόγος προτροπικώτατον μὲν πρὸς τοὺς νέους εἰς φιλομάθειαν, ἐγκωμιστικώτατον δὲ πρὸς τὸν Ἄρχοντα Γιλφώρδ διὰ τὰ εὐεργετήματα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Νεολαίαν. Ὁ λόγος συνετυπώθη ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Λόρδου Γιλφώρδ ὑπὸ Παππαδοπούλου Βρετοῦ, τοῦ τότε ἐπιστάτου τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας, καὶ συντάξαντος τοὺς καταλόγους τῶν ἐκδοθέντων συγγραμμάτων τῶν λογίων Ἑλλήνων μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Κατὰ τὰ σχολαστικὰ ἔτη ἐκείνα τοῦ Ἰονικοῦ Πανεπιστημίου, ὁ καθηγητῆς Φιλητᾶς διωρίσθη νὰ διδάσκῃ κλάδον ἱατρικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, καὶ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ γράμματα ἐν τῷ Λυκείῳ. Ἀρκούντως ὁμοῦς συνηθάνετο τὴν ἑλληνικὴν λατινικῆς εὐμεθοδίου γραμματικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν διδασκομένων Ἑλληνοπαίδων. Εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν οὐδεμία ἕως τότε τοιαύτη εἶχεν ἐκδοθῆ πρὸς χρῆσιν τῶν ἀρχαρίων. Σπανιωτάτη δὲ καὶ σχεδὸν ἄγνωστος κατέστη κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἡ μόνη εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἐκδοθεῖσα πρὸ χρόνων ὑπὸ Πρόσκ. Αὕτη δὲ

ἐπιγράφετο Γραμματικὴ ἑλληνολατινικὴ ἐκ διαφόρων συλλεχθεῖσα παρὰ Γεωργίου τοῦ Δημητρίου τοῦ Πρόσκ, Κυρ. Εὐπατρίδου τοῦ ἐξ Ἀργυροκάστρου τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἀλβανίας, δι' οὐ ἰδίαις παρατηρήσεσι καὶ σημειώσεσιν, ἐπιστολαῖς, ἀποφθέγμασιν ἑλληνολατινικοῖς, ἐνδοξῶν τινῶν ἀνδρῶν βίοις καὶ ἐπιστημῶν ὀρισμοῖς πλουτισθεῖσα, ὡς πρῶτον ἰδίῳ αὐτοῦ ἀναλώμασιν ἐκδοθεῖσα καὶ σεβασμῶς προσφωνηθεῖσα τῷ Γαληνοτάτῳ καὶ ἑκλαμπροτάτῳ ἡγεμόνι πάσης Μολδοβλαχίας Κυρίῳ Κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Ἰωάννου τῷ Μαυροκοδάτῳ (ἠδὲν ἄγαν καιρῶ πάντα πρόεστι καλά). ἀψμὲ ἐν Βιέννῃ 1787. Παρὰ Ἰωσήφῳ τῷ Βασιλευστέρῳ εἰς δον. Ὁ δὲ Παππαδόπουλος ἐν τῇ Νεο-ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ (Μέρος Β' σελίς 78) ὑποσημειοῖ· Ἡ γραμματικὴ αὕτη εἶναι ἡ πρώτη συνταχθεῖσα λατινιστῆ καὶ ἑλληνιστῆ ὑπὸ Ἑλλήνων. Ὁ καθηγητῆς Φιλητᾶς ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐμελλε νὰ διδάσκωνται ἑλληνοπαῖδες τὰ λατινικὰ, καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς αὐτοὶ προπαιδευόμενοι εἰς ὄρους, ὀνοματολογίαν καὶ διάταξιν γραμματικὴν δὲν ἀναγκαζοῦνται τῆς ἐπὶ τούτων ἀναπτύξεως καὶ θεωρίας, παρήτησε τοιαύτας γραμματικὰς θεωρίας καὶ ὀρισμοὺς εἰς τὴν λατινικὴν αὐτοῦ γραμματικὴν. Περιωρίσθη δὲ εἰς μόνην τὴν ἐφαρμογὴν τυπικοῦ, παραγωγικοῦ καὶ συντακτικοῦ τῆς λατινικῆς γλώσσης κατὰ διάταξιν καὶ εὐμεθοδίαν ἑλληνικῆς γραμματικῆς, καὶ εἰς συμπάραθεσιν συντάξεως καὶ φρασεολογίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀρχαίων κλασσικῶν γλωσσῶν. Συμπεριέλαβεν οὖν εἰς δύο μόνον κλάσεις ὅλα τὰ ῥήματα, ὅσα κατ' ἄλλας λατινικὰς γραμματικὰς ἀναφέρονται εἰς τέσσαρας συζυγίας. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην ἐπέφερε τὰ ἔχοντα ληκτικὸν χαρακτῆρα σύμφωνον ἢ φωνῆν ἢ ὡς ἀναλογοῦντα μὲ τὰ ἑλληνικὰ βαρύτερα τῆς ἀ. συζυγίας· εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὰ ἔχοντα ληκτικὸν φωνῆν α, εμ. εβ. καὶ ἀναλογοῦντα πρὸς τὰ συνηρημένα ἑλληνικὰ αω καὶ εω. Εἰς τοῦτο δὲ λέγει ὅτι εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἀγγλολατινικὴν γραμματικὴν τὴν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐν Λονδίῳ Charter-

house σχολείου, καὶ ἐπιγραφομένην Rudiments of the latin language for the use of Charterhouse School, London 1819. Ἐχώρισε πρὸς τούτοις ἀπὸ τῶ ῥήμα τὰ Σουπίνα καὶ τὰ Γερουνδία, ἐκλαμβάνων αὐτὰ κατὰ φύσιν ἀνάλογα πρὸς τὰ ῥηματικά ὀνόματα· καὶ τὴν παθητικὴν μετοχὴν περιέλαβεν εἰς τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ ῥήματος, ὡς ἐν τῶν συστατικῶν τοῦ κατ' εὐθείαν σχηματισμοῦ τῶν παρωχημένων χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς τῶν ῥημάτων. Ἀφῆρσε δὲ καὶ τὸν κοινῶς θετόμενον ὡς παθητικὸν μέλλοντα τῆς μετοχῆς, θεωρήσας καὶ κατατάξας αὐτὸν εἰς τὰ ῥηματικά ἐπίθετα ἢ χρεονεργητικά καὶ χρεοπαθητικά εὖς καὶ εὖν. Πρὸς δὲ τὸ συντακτικὸν ἐβάδισε κατὰ τὸ σχέδιον τῆς ῥηθίσης ἀγγλολατινικῆς γραμματικῆς, καὶ ἐπέβησεν αὐτὸ καθ' ὁδὸν τοῦ ἀρίστου πονήματος τῶν γραμματικῶν τοῦ Port Royal καὶ ἐπιγραφόμενον· A new Method of learning with facility the latin tongue etc. translated from the french of the Messieurs de Port Royal and improved by T Nugent LL D. London MDCCXCI. Ἡ ἑλληνολατινικὴ γραμματικὴ τοῦ Φιλητᾶ ἐδιδάσκετο εἰς ὅλα τὰ Δύκεια τοῦ Ἰονίου Κράτους, ἕως οὗ ὁ Παναγιώτης Χαλικιόπουλος, Ζακύνθιος μαθητεύσας παρὰ τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ καὶ ὡς δικηγόρος ἐν Πάτραις, μετέφρασε τὴν γαλλολατινικὴν γραμματικὴν τοῦ Λομόνδου πρὸς χρῆσιν τῶν τότε ἑλληνικῶν σχολείων τῶν συστηθέντων ἐπὶ Καποδιστρίου. Ἐψέξαν τότε ἐν μέρει τὸν Φιλητᾶν οἱ εἰδήμονες λατινισταί, ὅτι ἡ διαίρεσις τῶν ῥημάτων κατ' ἀναλογίαν καὶ συζυγίας συνηρημένων ἑλληνικῶν δὲν ἦτο πιθανή, ἐπειδὴ ἡ λατινικὴ γλῶσσα στερεῖται συναίρεσως καὶ δὲν ἔχει διαλέκτους ὡς ἡ ἀρχαία ἑλληνική· διὸ τὴν μεταφρασθεῖσαν ὑπὸ Χαλικιόπουλου ἔκρινον ὀρθολογώτεραν. Τὴν κρίσιν ὁμοῦς αὐτὴν ἀφίνομεν εἰς σπουδαιολογώτερος γραμματικούς.

Ἄλλην δὲ γραμματικὴν ἑλληνικὴν πρὸς χρῆσιν τῶν ἀρχαρίων μεθοδικωτάτην συνέταξε ὁ Φιλητᾶς. Αὕτη ἔχρητο χειρό-

γραφος εἰς τὰς κλάσεις τῶν διδασκομένων ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Λυκείῳ Κερκύρας. Βάσιν δὲ αὐτῆς εἶχε τὴν τοῦ Βουτουμάνου, ἢ μεταφράσας Στέφανος ὁ Οἰκονόμος ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ἔδημοσίευσε τὸ 1812. Ἀλλὰ πάντῃ διαφόρως διέταξεν αὐτὴν, διότι ἀπέβαλε τὰ περὶ διαλέκτων τσαῦτα ὑποσημειούμενα ἐν τῇ γραμματικῇ ἐκείνῃ, καὶ μόνον διεπραγματεύθη τὴν ἀττικὴν. Ταύτης δὲ τὸν τύπον πρῶτος τῶν ἄλλων γραμματικῶν διεχώρισεν ἐκ τῆς ῥίζης παντὸς κλιτοῦ μέρους λόγου, καταστήσας γενικά σχέδια τυπικά ἐκάστης κλίσεως ὀνομάτων καὶ συζυγίας ῥημάτων. Ἰδὴ γησε δὲ πρὸς τούτοις τὸν σχηματισμὸν τῆς ὀνομαστικῆς τῶν περιτοσουλλάβων ἐκ τῆς γενικῆς, καὶ διεκρίνε τὰ κύρια μέρη πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος, θέτων πρῶτον ἐνεῶτα καὶ μέλλοντα καὶ τελευταῖον τὸν παρακείμενον. Ταῦτα δὲ ἔπραξε διὰ τὴν εὐμέθοδον ἀναλογίαν τῶν ληκτικῶν φωνηέντων καὶ συμφώνων πρὸς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ γινομένας τροπὰς μετὰ τοῦ ληκτικοῦ συμφώνου. Ἐκ τούτου τὰς δέκα κλίσεις ὀνομάτων, αἷ εἶχομεν πρῶτον ἡμεῖς οἱ ἐκπαιδευόμενοι ἐν τῇ γραμματικῇ τοῦ Λασκάρως, κατήνησεν εἰς τρεῖς τὰς δὲ δεκαπέντε συζυγίας τῶν ῥημάτων εἰς τρεῖς μόνους, ἦτοι τῶν βραχυτάτων, τῶν περισπωμένων καὶ τῶν εἰς μι. Διήρσε πρὸς τούτοις τὰ ἀνώμαλα ῥήματα εἰς ἑλλειπτικά ῥίζης πρὸς σχηματισμὸν χρόνων, καὶ εἰς κυρίως ἀνώμαλα περὶ τοὺς τύπους προσώπων καὶ χρόνων ῥίζης. Διεπραγματεύθη κατὰ χωριστὸν μέρος τὸ παραγωγικὸν καὶ συνθετικὸν, κατατάξας εἰς κλάσεις κατ' εἶδος παραγωγῶν λέξεων περὶ τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν σημασίαν. Διὰ ταῦτα ἡ εὐμεθοδία τοιαύτης γραμματικῆς εὐηρέστησε πολλοὺς, καὶ ὁ συντάκτης αὐτῆς Φιλητᾶς εὐφημεῖτο ὑπὸ τῶν συνδιδασκάλων καὶ καθηγητῶν ὡς ὁ μόνος ἐπιτηδειότατος εἰς τὸ νὰ θεμελιώσῃ καλὰ ἀρχὰς παραδόσεως πρὸς τοὺς ἀρχαίους. Διότι δὲν ἐπησχόλει αὐτοὺς καταπονῶν τὸν νοῦν τῶν μετὰ ματαιολογίας περὶ εὐρεῖν πολλαπλῶν ῥιζῶν,

καὶ μετὰ κανόνας δυσνοήτους περὶ τὴν μετάπλασιν συμφώνων καὶ φωνηέντων, καὶ μετατροπὰς ῥιζικῶν θεμάτων εἰς καταρτισμὸν προφορᾶς, ὡς πολλοὶ τῶν νῦν ἡμετέρων γραμματικῶν διδασκάλων, οἵτινες κατὰ γερμανικὰς μεθόδους συντάσσουσιν ἑλληνικὰς γραμματικὰς καὶ διδάσκουσιν Ἑλληνόπαιδας· διότι τοιαῦται γραμματικαὶ θεωρίαι καὶ διδασκαλίαι χρησιμεύουσι μᾶλλον εἰς ἀλλογενεῖς σπουδαστὰς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Αὐτοὶ μηδέποτε ἀκούοντες νηπιόθεν τὴν ὁμαλήν καὶ εὐήχρον ἑλληνικὴν προφορὰν, ὡς οἱ ἡμέτεροι παῖδες, ἀναγκαιοῦνται τσαῦτα πλεθρὸς κανόνων. Καὶ διὸ τὸ προσφέρειν ἑλληνιστὶ διδασκόμενοι οἱ ἀλλογενεῖς ἐν μόνοις τοῖς σχολείοις τῶν, χρεῖαν ἔχουσιν ὁδηγῶν, ὅπως συγκάμπωσι τὰ φωνητικὰ ὄργανά των κατὰ συμπλοκὴν καὶ συνδυασμὸν φωνηέντων καὶ συμφώνων τῆς ἑλληνικῆς φωνῆς. Ἀλλ' οἱ ἡμέτεροι Ἑλληνόπαιδες, ἐκτὸς ὅτι ἔχουσι τὰ δύο, τρίτα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς εἰς τὴν ὁμιλίαν των, μαθηθῶσι πρὸς τούτοις νηπιόθεν παρὰ τῆς ἰδίας μητρὸς των νὰ λαλῶσι καὶ προσφέρωσι διὰ πάσης κάμψεως ἑλληνικῆς φωνῆς ἀνευ γραμματικοῦ κανόνος. Τί ἐντεῦθεν ἀποτελεῖται ἐκ τσαύτης ματαιοσχολίας κατόνων καὶ ἐξαιρέσεων, πρὸς ὁδηγίαν μόνον τῶν ἀλλοφύλων συντασσομένων; Κουρασμὸς καὶ ἀηδία εἰς τοὺς ἐλεεινοὺς παῖδας περὶ τὸ σπουδάζειν τὸ ὅλως ψυχρὸν μάθημα τῆς γραμματικῆς. Δυσκολία δὲ μεγαλητέρα καὶ περιπλοκὴ ἀνωφελῆς περὶ τὸ διδάσκειν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀντὶ τοῦ νὰ προσπαθῇ ὁ διδάσκαλος δι' ἀπλῆς μεθόδου νὰ εὐκολύνῃ τὸν μαθητευόμενον Ἑλληνόπαιδα εἰς τὴν κατάληψιν τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων προγόνων του. Ἐνῶ δὲ ἔπρεπεν ὅσον τὸ μᾶλλον ὁ ἑλληνοδιδάσκαλος εὐχρῆστερον καὶ εὐκαταληπτότερον νὰ ἐντυπῶνῃ εἰς τὴν μνήμην τῶν παιδῶν τὸν γραμματικὸν τύπον, τοῦ ὁποῖου τὴν ὀρθὴν προφορὰν καὶ τὸν πλείονα φθόγγον ἐδιδάχθη τὸ παιδίον παρὰ τῶν γονέων του, κατασκοπεῖ αὐτὸ καὶ ἐμπεριδεύει μετ' οὐδὲν

περιττοῦ; καὶ ἐπιπλέον εἰς τὴν μνήμην κανόνας, εἰς 2 μόνον ἢ καθ' ἡμέραν ἕξαι καὶ συνεχῆς ὁμιλία τῆς ἑλληνικῆς συγκοινωνίας ἐξασκῶσι. Καὶ τοσαῦτα τὰ ποιηθέντα ὑπὸ Φιλητᾶ κατὰ τὴν εὐμέθοδον σύνταξιν τῆς λατινικῆς καὶ ἑλληνικῆς γραμματικῆς.

(Ἀκολουθεῖ.)

Π ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΥΛΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΒΑΝΙΟΝ.

Ἡ Ὀθωμανικὴ Πύλη εἶναι τὸ ὄνομα ἕπερ ἀπονέμεται ἀδιακρίτως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Μεγάλου Ἄρχοντος, εἰς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν, εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους. Ἡ μετωνυμία αὕτη ἐλήφθη ὑπὸ τῶν ἰδίων Τούρκων, οἵτινες προσαγορεύουσι τοιοῦτοτρόπως τὴν αὐλὴν τοῦ αὐτοκράτορος των, καὶ μάλιστα αὐτοὶ αὐτοὶ οἱ Σουλτάνοι χρῶνται τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἐν ταῖς κρισιμωτέροις ἀποστολαῖς καὶ δὴ ἐν τοῖς ἐγγράφοις αἱ ἐπιστελλοῦσι πρὸς τὰς ἄλλας δυνάμεις. Ἐλκεῖ δὲ τὴν παραγωγὴν τῆς ἀπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μωάμεθ Καλίφας.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ ἡγεμόνες ἐκεῖνοι συνήθουν ἐν ἑαυτοῖς τὴν τε ποντιφικὴν καὶ αὐτοκρατορικὴν ἀξίαν, τούτεστιν ἦσαν αἱ ἀνώταται κεφαλαὶ τῆς θρησκείας καὶ τοῦ βασιλείου τῶν Μουσουλμάνων. Ἡ πολιτικὴ τῶν μοναρχῶν ταύτων, οἵτινες εἶχον ἄμεσον συμφέρον ἐν τῇ παρὰ τῶν ὑψηλῶν των λατρείᾳ, ἐδόξαζεν ἅτι οὐδέποτε θά ἐπετύγγανε νὰ προωθῆσθαι τὰ πράγματα, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, πέραν τοῦ δέοντος. Μοσταδέμος ὅμως, ὁ τελευταῖος τῶν Καλιφῶν ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀβασιδῶν, προσήρμωσε ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τοῦ πυλῶνος τοῦ ἐν Βαγδάδῃ μεγάρου τοῦ κλάσματι ἐκ τοῦ περιφθόμου μέλανος λίθου τοῦ ἐν Μέκκᾳ Ναοῦ. Ὁ λίθος ἐκεῖνος κατὰ τὴν δόξαν τῶν Μωαμεθικῶν ἀπεστάλη οὐρανῶθεν τῷ Ἀβραάμ ὅτε ἀνίδρυε τὸν

οἶκον τοῦ Θεοῦ, ὅστις καὶ ὀψιμότερον κατέστη τὸ περιλαεῖς τῆς Μέκκας ὑπερικύριον, κατὰ δὲ τὸ λέγειν τῶν ἰδίων Μωαμεθικῶν, ὁ λίθος οὗτος ἀπὸ λευκοῦ μεταδύθη εἰς μελίνα ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων (!!!) Ἄλλ' ὁ ἐν προκειμένῳ οὐδὲς προσεῖχε τοσοῦτον, ὅτιτε ἡ εἴσοδος δὲν καθίστατο ἐφικτὴ ἄλλως ἢ διὰ τῶν γονάτων ἢ καὶ προνηδὸν Πρὸ πάντων ὅμως, ὁ εἰσερχόμενος ὤφειλε νὰ ἀσπασθῇ καὶ νὰ προσεγγίσῃ ἐπανεπιλημῶνος τὸ μέτωπον ἐπὶ τοῦ λίθου, ὅστις ἱερὸς ἐθεωρεῖτο.

Ἐκτὸς τούτου παρὰ τὴν πρόσοψιν, ἡ παρὰ τὴν κορυφὴν τῆς πύλης ὑπῆρχε τεμάχιόν τι βελουδίου μέλανος, προσκαυλλημένον ἐπὶ τοῦ θόλου καὶ κρεμάμενον σχεδὸν μέχρι τοῦ πρὸς τὴν πύλην δὲ ταύτην ὄλοι οἱ τῆς αὐλῆς μεγιστάνες ἀπέκεινον, οὐχ ἦσαν ἢ πρὸς τὸν μέλανα λίθον, ἐξαιρετικῆς τιμᾶς, ψύχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς μὲν καὶ τοῦ δὲ μετὰ τοῦ βαθυτέρου σεβασμοῦ. Πλείστοι δ' ὅσοι, μολοντί δὲν ἐκαλοῦντο νὰ συζητήσωσι ἢ νὰ ἐρευνήσωσι ὑπόθεσιν τινα ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἤρχοντα ἵνα προσφέρωσι τὴν λατρείαν των ἀποκλειστικῶς πρὸς τὴν πύλην, νομίζοντες ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐξυπηρετοῦσι τῷ Ἰδῷ Καλίφῃ. Ἡ τοῦ Καλίφου πύλη, μετὰ τὸ βελουδίον ἐκεῖνο παραπέτασμα, ἔσχε τὴν προσωνομίαν περιχειρίσ τοῦ Καλίφου.

Εὐλάβεια τοσοῦτον πάνδημος πρὸς τὴν πύλην ἐκείνην παρήγαγε, τοῦ χρόνου προϊόντος, τὸν τίτλον ἢ πύλην κατ' ἀντονομασίαν, ἢ ἀπλῶς ἢ πύλην καθ' ὑπεροχὴν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καθιερώθη εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν τὸ ὄνομα τοῦτα ἀντὶ τῶν ἰδίων ἀνακτόρων, τῆς αὐλῆς, τοῦ μεγάρου, ἢ καὶ αὐτῆς τῆς ἐδρᾶς τῆς αὐτοκρατορίας. Καὶ δήπου ἡ χρῆσις αὕτη ἐπεκράτησε παρ' ὅλοις τοῖς Σουλτάνοις οἵτινες ἐχθρονίσαντες τοὺς τῶν ποντιφικῆς διεδέχθησαν αὐτοὺς εἰς τὴν κοσμικὴν καὶ πνευματικὴν ἀρχὴν. Ἐν ἄλλοις οἱ τούρκοι αὐτοκράτορες δὲν εἶναι οἱ κατ' ἐξαιρέσει μονάρχαι, οἵτινες κατὰ μίμωσιν ἔδωκαν εἰς τὴν αὐλὴν των τὸ ὄνομα «Πύλη» καὶ οἱ

βασιλείς τῆς Περσίας μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ταύτην ὑπὸ τὴν ἰδίαν σημασίαν.

Διδάμιον εἶναι λέξις ἣτις τόσον εἰ τὴν Ἀραδικὴν ὄσον καὶ εἰ τὴν Περσικὴν ἐμφανίζει ἅ τὸν τόπον ἐντὸς τοῦ ὁποίου συνέρχεται τὸ συμβούλιον ἐπικρατίας, ἢ λειτουργοὶ τῆς βασιλείας καὶ ἐπεκτασὶν δὲ αἰθούσαν συναθροίσεως οἰκογενειακῆς, συμελεύσεως, συναστροφῆς· β'. τὴν εὐρίαν, τὸ ἐδάδιον, ἢ τὸ ἀνακλιντήριον, καὶ γ. συλλογὴν διαφόρων πονημάτων, εἴτε ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, εἴτε εἰς ἔμμερον, ἐνδὲ ἢ πλειόνων συγγρηγμένων, γειομένων μετὰ τὸν θανατόν αὐτῶν.

Ὅταν ἡ λέξις διδάμιον εὐρίσκαται ἄνευ ἄλλης τοῦ προσηθείου εἴτε εἰς ἔργα εἴτε εἰς πράγματα πολιτικὰ ἢ καὶ ἱστορικὰ, δεικνύει τὸ μέρος ἐν ᾧ λαμβάνονται ὑπὸ σκέψης ἐν Κωνσταντινουπόλει αἱ ἀκαθάρσιαι τοῦ λαοῦ. Τὸ μέρος τοῦτο ἀποτελεῖται ἕκ τινος εὐρυχώρου τετραγώνου αἰθούσας, τὴν περιθώριον τῆς ὁποίας ἀνοίγονται πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν προκύλιον τοῦ πικατίου ἐκκενῶν, τοῦ ὁποίου ἡ πύλη ἐπεχωρηγῆται τὴν ἐν χρήσει ἐπινομιάν ἐναλλαξ̄ εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν, ὁμομαζομένην κοινῶς ἢ Πύλην, ἢ Ὑψηλὴ Πύλην, ἢ Ὀθωμανικὴ Πύλην.

Τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατίας ὄπερ καὶ ἐρανίζεται, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, τὸ ὄνομα διδάμιον, συνέρχεται τακτικῶς δις τῆς εβδομάδος κατὰ τὰς ἡμέρας, αἵτινες ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς ἡμετέρας Πέμπτην καὶ Κυριακὴν· αἱ συνεδριάσεις αὗται ἀρχονται ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ τελειοῦσι· ὀλίγω πρὶν ἢ μεσημβρίαν. Οὐδὲν μέλος τοῦ συμβουλίου λαμβάνει τὴν λόγον ἄνευ προηγουμένης προσκλησεως τοῦ προέδρου. Ὁ Σουλτάνος παρίσταται, κατ' ἀρέσκειαν, ἀφ' ἐνὸς κλιβιδωτοῦ παραθύρου δι' ἀλυσίας, πρὸς ὃ δύνανται νὰ φθάσῃ ἀπὸ τῶν δωμάτων του χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ τις, ἢ νὰ τὸ ἐξείρη. Κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας τὸ διδάμιον συνέρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ

πρωθυπουργοῦ, παρ' ᾧ τυγχάνει οἰαζέσθαι αἰτεῖται χάριτος ἢ δικαιοσύνης, ἐπιμένοντι εἰπεῖν, παρίστανται τὸ ἀνάλαστον δικαστήριον ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἰσχύεται πᾶς ὅστις, λαμβάνων τὸν ταπεινὸν τῆς δικαιοσύνης ὁδόν, νὰ προτεύσῃ τὰ ἴδια συμφέροντα πρὸς βλάβην τῶν δικηγόρων.

Δ' ΑΛΑΜΑΝΤΗΣ

Τὸ ὄνομα τῶν παραπαιωμένων τυφλῶν

καὶ μαθητῶν τούτου.

(Ὅρα φιλάδελφον ἔθνος.)

Ὅσον ὠραία, φίλα μου, εἶναι ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν τὸ πρῶτον πλῆσσει τις ὑπὸ τοῦ αἵματος ἀντικειμένου ἐν ᾧ διαγιγνώσκεται τὸ ἡθέτερον, τὸ τερπνότερον, τὸ ἐνεργητικώτερον παντός ἄλλου αἰσθηματος, ἐν ᾧ ἡ ἕσπερξίς μας ἐλαβε τέλος ἕνα νέαν σπιθήρα, κινήσιν ψυχῆν, τὰς παραφορὰς ὄλας, ἀτάσας τοῦ ἔρωτος· τὰς φλόγας, τὴν μάλλον ἐνδύμνον ἐκτασιν καὶ τὴν βαλχεσίαν τῆς ἀγνοίας ἐδονῆς. Ὁμιλῶν δὲ περὶ αὐτῆς αἰσθάνομαι ἀκόμη διαρκῆ χαρὰν καὶ εὐφροσύνην!

Ὅτε ἡ Κλημεντία ἀπήντησε πρὸς τὸν θεῖόν της ἐρυσθησά καὶ φίπτουσα ἐπ' ἐμοῦ βλέμμα ἐντελῶς καταβαλόν με, ἡ γλυκεία καὶ ἐναρμόνια φωνὴ της εἰσέδουσε μέχρι τῶν ἐνδομύχων τῆς καρδίας μου. Ναι, ἐναυλος ὑπάρχει εἰς τὰ ὠτά μου ἡ φωνὴ ἐκείνη, ἣτις συνεπλήρωσε τὴν μαγεσίαν, τὴν παρά τῆς θυγατρὸς τοῦ Κέρσαν προσηνεθείσάν μοι· ὑπεδέχθη ἐκεῖνο τὸ βλέμμα ἦτο μύριον τῆς ψυχῆς· ἐκεῖνης, τοῦ ἐξοχωτέρου τῶν ἔργων τοῦ Ἱπερτάτου! Ὅποσον τερπνὸν καὶ θυμηδὲς δαίτηνον! Ὅποια διαφερὰ τῶν ἐν Παρισίοις δαίτηνων μας, ὅπου ἡ ἀηδία ἀλλοιοῦται μόνον, ὅπου ἡ ἐπίπλαστος εὐφυΐα σβύνει καὶ φονεύει, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ

ὄθεν ἐξέρχεται τις δυσηρεστῆμένος καθ' ἐαυτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων. Ὅτε ἡ Κλημεντία, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἐπαρχίας, μετέκρινε, πῶς οἱ ὀφθαλμοὶ μου προσηλοῦντο ἐπὶ τῆς ὠραίας καὶ θελκτικῆς ἐκείνης χειρός!... Δυσανασχεῖω, ἰππότη, ὅτι πρὸ ἐμοῦ τὸ εἶπον οἱ ποιηταί· ἦτο ἡ ἀβρὰ χεὶρ τῆς Ἥρας, ἦν τοσοῦτον ἐξεθείασαν. Ὁ ἀγαθὸς Κέρσαν ὠμοίαζε τοῦ; παριστανομένου ἡμῖν σεβασμίους ἐκείνους γέροντας, οἵτινες ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν αὐτῶν καθήμενοι, ἐραίνοντο κατὰ τι μετέχοντες θείας ὑπάρξεως.

—Προσηφίλης θύγατερ, ἔλεγε πρὸς τὴν Κλημεντίαν, λάβε μέρος ἐν τῇ εὐθυμίᾳ ἡμῶν! Κύριε, προσθέτει περιπαθῶς σρεφόμενος πρὸς ἐμὲ, οὕτω καλῶ τὴν Κλημεντίαν· ἀγνοῶ ἐν καλῶς ἐκφραζομαι· ὅτι δύναμαι νὰ σὰς εἰπῶ εἶναι, ὅτι δὲν δύναται τις νὰ ἀραπήσῃ τὸ τέκνον του περισσώτερον ἀφ' ὅσον ἀγαπῶ τὸ ἰδικόν μου, ἢ δὲ λέξις προσφηφίλης θύγατερ φαίνεται μοι ὅτι δὲν ἐκφραζει ἀρκούντως ὅτι αἰσθάνομαι· τῶντι μοι εἶναι τόσον προσφηφίλης!

Τῷ ἀπαντῶ ψελλίζων καθότι ἀπώλεσα πᾶσαν τὴν τόλμην μου... ἠγάπων.

—Μὴν στιγμὴν ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ τις, Κύριε, τὴν δεσποσύνην ὅπως πεισθῆ δὲ ὀφείλεται αὐτῇ τὴ ἐπίθετον προσφηφίλης· ναι, ὅδεν ἐν τῷ κόσμῳ δύναται νὰ διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ νὰ συγκινήτῃ μᾶλλον ἢ ὅσον ἡ δεσποσύνη.

Ὅποσον εὐχαρὶ ἐρύθημα ἀνέβη ἐπὶ τῶν ὠραίων παρειῶν τῆς θυγατρὸς τοῦ Κέρσαν! διέγων ὅτι δὲν δυσηρεστήθη ὑπὸ τῆς φιλοφρονήσεώς μου. Ὁ πάππος ἀρχεται διηγούμενος τὰς δυστυχίας του ἦσαν εὐγενούς καὶ ἀρχαίας καταγωγῆς, τοῖς διφιλονεικήθησαν ὅμως ἅπαντα τὰ κτήματά των, οἱ δικασταὶ διεφθάρσαν, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἐναπέμενε τῷ Κέρσαν ἢ τὸ εἶδος τοῦτο ἐπαύλεως.

—Ἐνταῦθα, ἐξακολουθεῖ οὗτος λέγων, θέλω τελειώσαι τὰς ἡμέρας μου, εἶμαι ὀγδοηκοντούτης καὶ ἡ θυγάτηρ μου θέλει δεχθῆ τὴν τελευταίαν μου πνοήν...

—Ἄ! πῆτερ μου, ἀνακράζει αὐτὴ βίπτουμένη εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ κορυνοῦς χύνουσα δακρύων, τί λέγετε; Αἱ

παρακλήσεις μου βεβαίως θέλουσι διεγείρῃ τον οἶκτον τοῦ Ἰψίστου· καθ' ἐκείνην ἐπιπλοῦμαι αὐτόν ὅπως διατηρήσῃ τὴν ζωὴν σου ὦ! βὰ ἐπρωτίμων νὰ ἀποθάνω...

—Θύγατερ, ὑπολογιζάνει ὁ γέρον, σὶ πρέπει νὰ ζήσῃ. ἐγὼ εὐρίσκομαι εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου μου, σὺ ἀρχίζεις τὸ ἰδικόν σου· εἴτε δὲ μόνον νὰ ἦται εὐτυχιστέρα μου! δὲν θὰ λάβῃς ἢ τὴν πτωχὴν ταύτην κληρονομίαν, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι δὲν θέλει σοὶ διαμφοισθῆ τῆ· ἡ μικρὰ δὲ αὐτὴ προῖξ βὰ σοὶ ἀρκέτη ὅπως λάβῃς εἰς σύζυγον ἐντιμόν τινα ἄδρα, μᾶλλον τὰς σρετὰς ἢ τὰ πλούτη ἐκτιμώσαντα· ἐπειδὴ τὸ θελω ἀνευδότης ὅπως λάβῃς σύζυγον.

Ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς ἐμὲ· Ἐπεθύμησε, μοι λέγει, νὰ ἐνδύθῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα, πλὴν ἐπιμόνας ἀντέστην· ἐγεννήθημεν ὅπως ζήσωμεν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ, ὅπως ἐκπληρώσωμεν τὰ τοῦ πολίτου καθήκοντα· δὲν εἶναι ἀληθὲς, φίλε Κόμικ;

Ἀποκρίνομαι μετὰ ζωηρότητος·

—Ἡ δεσποσύνη Καλογοραῖα! τοσαύτη καλλονὴ νὰ ταφῇ ἐν τῷ σκότει τοῦ Κοινοβίου!

—Δὲν πρέπει Κύριε, διακόπτει ὁ Κέρσαν, νὰ τῇ ὀμιλήτε περὶ τοῦ κάλλους αὐτῆς, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τῆς σωφροσύνης καὶ τιμιότητος, αἵτινες μέχρι τοῦδε διαπρέπουσιν ἐν τῇ διαγωγῇ τῆς αὐταί· εἰσι τὰ γνήσια θέλητρα καὶ αἱ ἀληθεῖς καλλοναί· ἂς προσπαθήσῃ νὰ ὑπερβῆ ἐαυτήν· θυγάτηρ εὐγενούς οὐδέποτε δύναται νὰ ἔχη ὑπερβάλλουσαν ἀρετήν· τοῦτο δὲ εἶναι ἀδραγάθημα, αὐτως εἰπεῖν, τοῦ φύλου τῆς.

Οὐδέποτε ἠσθάνθη μεγαλητέραν ἠδονὴν ὁ σεβασμίος· οὗτος γέρον εἶχε ὄλην ἐκείνην τὴν ἀπλοϊκότητα καὶ ἀφελῆ εὐθυμίαν, ὧν εὐτυχῶς ἀπῆλασαν οἱ ἀγαθοὶ ἡμῶν πρόγονοι· τὰ βλέμματά μου, ἡ ψυχὴ μου ὄλη ἐστρέφοντο καὶ προσηλοῦντο ἐπὶ τῆς Κλημεντίας. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν πύξανεν ὁ ἔρωσ καὶ ἡ πρὸς τὸ οὐράνιον ἐκεῖνο πλάσμα λατρεία μου· ἦτο αὐτὴ ἡ ἀρετὴ· εἰς καλλονὴν μεταμορφωθείσα· τὸ παρετήρησα· αἶφνης κα-

πελάγητον ὄλος, καὶ καταβλήθην ὡς ὑπό-
 τινος δειλία· ἐκπλήξην ἐμπούουσι· μοι
 μία στιγμή ἤρκεσεν ὅπως μεταβάλη τὸν
 χαρακτήρα μου· ἡ Κλημεντία μοι ἐπέ-
 πνεεν, ἐὰν ἐπιτρέπεται μοι νὰ εἶπω, θρη-
 σκευτικὸν τι αἴσθημα.

Ἐπίστη ἡ στιγμή τοῦ νὰ χωρισθῶ-
 μεν. Ὁ Κύριος Κέρσαν μοι προσδιώρισε
 τὸ δωματίον τῆς κέρης.

—Κύριε, μοι λέγει, σὰς προσφέρω τὸ
 καλύτερον δωματίον τῆς καλύθης μου·
 ἄλλου ὀνόματος δὲν ἀξιοῦται τὸ ἀνα-
 χωρητήριον τοῦτο· ἡ Κλημεντία τὴν ὀ-
 κτα ταύτην θέλει κατακλιθῆ ἀλλαγῶν·
 ἀλλὰ σκέπτεται ὡς ἐγώ· ἡ δὲ μικρα αὐ-
 τῆ περιπόλις θέλει ανταμείψει αὐτὴν
 δι' ἀνυπακοῦν τοσοῦτον ἐλαφρῶν.—Ἐ-
 πιμένω μὴ δεχόμενος τὴν εὐγενῆ ταύ-
 τῃν πρόφορᾶν, πλὴν ὑποχρεοῦμαι νὰ ἐν-
 θώσω εἰς τὰς τοῦ γέροντος παρακλή-
 σεις.

Ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Κλη-
 μεντίας· ἂ! ἱππότα, οὗτος ἦτο παλά-
 τιον, ναὸς διὰ τὸν μάλλον ἐρωτόληπτον
 τῶν ἀνθρώπων· τὸ πᾶν ἐνταῦθα μοι ὁ-
 μιλεῖ περὶ τῆς ἀθώας γοήσεως· τὸ πᾶν
 μοι σκιαγραφεῖ τὴν ἀγνότητά της· ἀνα-
 πνέω, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἄνθος τῆς γλυ-
 κείας ἐκείνης ἡδονῆς, ἥτις εἰς εἰς τὰ
 βάθη τῆς ψυχῆς, καὶ μᾶς βυθίζει ἐν ἀ-
 τονία θυμωδστάτη· ὦ! πόσα ἔδωκα φι-
 λήματα εἰς πᾶν ὅ,τι ἀνῆκε τῇ ὠραία
 καὶ χαριέσση ἐρωμένη μου! Ἡ Κλημεν-
 τία ἤδη ἦτο ἡ ἀπόλυτος Κυρίαρχος μου·
 ὁποῖον τερπωλὴν ἠσθανόμην, ἀλλεπαλ-
 λήως ἐντυπῶν τὰ χεῖλη μου ἐπὶ τινος
 ἀνθοδέσμης, κοσμησάσης τὸν ἀναπτυσ-
 σόμενον αὐτῆς κόλπον! ὁποῖα λαμπρὰ καὶ
 ζωρὰ χρώματα, ὁποῖα ἡδονικὴ καὶ γλυ-
 κεία εὐωδία! Ἐννοεῖτε ἤδη, ἱππότα, τὴν
 βακχείαν εἰς τὴν ἀφῆθην, καταλήθην ὄλος
 ὑπὸ τοῦ ἔρωτός μου... ὄχι, στιγμαὶ
 τοιαῦται ἀνώτεραι εἰσὶ πάσης ἐκφρά-
 σεως! Ἐκυκλοφόρει εἰς τὰς φλέβας μου
 χεῖμαρρος ἡδονῶν ἐβαυκαλιζόμεν ὑπὸ
 τῶν ἡδυτέρων καὶ μάλλον κολακευ-
 τικῶν ὄνειρων! ἔννοεῖτε ὅθεν ὅτι ἡ τῆς
 Κλημεντίας εἰκὼν ἀπησχόλησε τὰς σιγ-
 μὰς ὄλας τοῦ ὕπνου μου! οἶμοι! καὶ
 ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ τῆς καρδίας μου!

ἐνεσχεράχθη ἐν αὐτῇ ἰσοβίως. Τὴν προῖαν
 ἀκούω τὸ κελῶδημα τῶν ἐν τῷ δω-
 ματίῳ πιπνῶν, ὅτινα κατὰ πᾶσαν πι-
 θανότητα διασκέδαζον τὴν κόρη· νέ-
 φιλήματα πρὸς τὰ τοσοῦτον προσφιλῆ
 ἐκεῖνα πιπνά! ὦ πόσον τὰ ἐκθρόνουν,
 ἐπειδὴ καθ' ἐκάστην ἦσαν εἰς τὰς χεῖ-
 ρας τῆς Κλημεντίας καὶ ἰδέγοντο τὰς
 τρυφερὰς καὶ φιλοσπόργους θωπεῖας αὐ-
 τῆ! εἰς τὸν μὴ ἀγαπήσαντα ὄλα! αὐταὶ
 αἱ ὑπομνήσεις ἤθελον φανῆ γελοῖαι ἢ
 παιδικαῖοι, καὶ ὀλίγον ἀμυδρῶσαι εἰς
 τὴν ἀξιοπρέπειαν στρατιωτικοῦ, ὡς νὰ
 ὑπῆρχε τάξις τις ἀποποιουμένη νὰ αἰ-
 σθανθῆ τὴν εὐαισθησίαν. Ἀλλ' ἠξέυρω
 ὅτι γνωρίζετε τὴν εὐαισθησίαν ταύτην,
 ἐξ ἧς γεννᾶται αὐτοχρόνως ἡ τε εὐ-
 τυχία καὶ βάσανος τῆς ζωῆς· καὶ ταῦτα
 τὰ εὐτελῆ εἶναι τὰ ζυεῖρα τῆς καρδίας·
 τοῦτο εὐτυχῶς εἶναι ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸ
 θελγνῆτρον τῶν παθῶν· θέλω δυσπισήσει
 περὶ τῆς τρυφερότητος ἐραστοῦ, μὴ λο-
 γιζομένου ἐν ταῖς ἡδονικωτέραις ἀπο-
 λαύσεσι τὴν εὐφροσύνην τοῦ νὰ ἀναπνέῃ
 τὴν εὐωδίαν τῶν παρὰ τῆς ἐρωμένης τοῦ
 ἐγγιχθέντων ἀνθέων.

Ὁ Κέρσαν μὲ ἀποσπᾷ ἐκ τῆς ἐρω-
 τικῆς ἐκστάσεως ἐν ἧ ἄσμενος διεκεί-
 μνη· καταβαίνουμ ἐν τῇ καταγίῳ αἰ-
 θούσῃ· διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξήτουν τὴν
 Κλημεντίαν.

—Ἡ προσφιλες θυγάτηρ μου, λέγει
 ὁ ἀγαθὸς γέρον, τώρα θέλει διατάξει
 τὸ πρόγευμα.

Αὕτη ἐνεφανίσθη τῶντι ἐνδεδυμένη
 ἐν τῇ πρωτῇ ἀπλότητι, ἥτις ἀρκοῦν-
 τως προσεγγίζει τὴν ὠραιότητα πρὸς
 τὴν φύσιν τότε ἡ νέα μάλλον ὁμοιάζει
 πρὸς τὰ φύομενα ἄνθη, καὶ ἡ Κλη-
 μεντία ἦτο τὸ βόδιον αὐτὸ, ὅπερ εἰσέτι
 δὲν ἠνοίχθη εἰς τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας.
 Ὁ ἐντιμὸς γέρον μὲ ἠρώτησε ἐὰν ἀνε-
 παύθην· αὐτοχρόνως δ' ἐξήτησατο συγ-
 γνώμην διὰ τὴν τοῦ δωματίου ἀπλότητα.
 Ἐγὼ τὸν διακόπτω μετὰ ζωηρότητος.

—Οὐδέποτε εὐρέθην εἰς θέσιν καλη-
 τέραν ἦτο τὸ τῆς δεσποσύνης δωματίον.

Ἡ Κλημεντία οἰονεὶ ἐταράχθη καὶ
 ἐκλινε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῇ ἀνέφερον
 περὶ τῶν πιπνῶν τῆς.

—Κύριε, μοι λέγει, λυπούμαι ὅτι σὰς
 ἐνόηκται ἴσως, ἀλλ' ἀγαπῶ τόσον το-
 πτωχὰ πιπνά μου, τὰ ἀνέθρεψα.

—Δὲν δύναται, δεσποσύνη, νὰ μοι
 ἦναι ὀχληρὰ, ἤθελον μόνον διεγείρη ἐ-
 μοὶ φθονον· ἀγνοοῦσι τὴν εὐτυχίαν των.

—Ὀ! οὐδόλωι, Κύριε· θὰ προσέμων
 τὴν ἐλευθερίαν των.

—Τὴν ἐλευθερίαν των, δεσποσύνη...
 τὴν ἐλευθερίαν των...

Παρ' ὀλίγον νὰ προσδώσω αὐτὸς ἐ-
 μαυτὸν, καὶ νὰ προσθῶ εἰς εἰλικρινῆ
 καὶ ἐπίσημον ἐκδήλωσιν· ἐθεώρησα τὴν
 Κέρσαν ἀκροαζόμενον ἡμᾶς καὶ ἐπει-
 ράθην νὰ τῷ ἀποκρίψω τὴν ταρα-
 χτὴν μου.

(Ἔπεται συνέχεια.)

(Ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία
 τῆς ἁ' Ἀγανίππης.)

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18'. Ἰανουαρίου 1868.

Κύριοι,

Πρὸ πολλοῦ ἔλαθον τὴν ὑμετέραν
 ἐπιστολήν καὶ δύο ἀντίτυπα ἐνὸς ἀ-
 ριθμοῦ τῆς παρ' ὑμῶν ἐκδομένης
 Ἀγανίππης, ἀλλ' ἄσθεσιν δὲν
 ἠδυνήθην νὰ ἀπαντήσω ἐγκαιρῶς· ἔν
 δὲ ποιῶν τοῦτο, εὐχαριστῶ σας καὶ
 διὰ τὸ προσφερθῆν δῶρον καὶ διὰ
 τὰ περὶ ἐμοῦ ἀγαθὰ ὑμῶν φρονή-
 ματα. Ἐπαινῶ τὸν πρὸς τὰ καλὰ
 ὑμῶν ζῆλον, καὶ ἐλπίζω ὅτι δι' ἐπι-
 μονης καὶ ὑπομονῆς θέλετε προβῆ
 περαιτέρω. Ἐπεθύμουν γὰρ ἔγω καὶ

τὸ προηγούμενον φύλλον ἔνθα ἦ ἀρ· ἡ
 τῶν περὶ τοῦ μακαρίτου Φιλητᾶ.

Λυπούμαι ὅτι διὰ τὰς γεροντ. κάς
 μου ἀδυναμίας δὲν δύναιμι γὰ συν-
 τελέσω τι καὶ ἐγὼ εἰς τὴν πρόσοον
 τῆς Ἀγανίππης. Ἐκτός δὲ τοῦ-
 του, καὶ εἴπερ ἠθέλω γὰ γράψω τι,
 θὰ ἦτο τοσοῦτον κακογραμμένον. Ὡ-
 τε θὰ κατηντα δυσκατάγνωστον καὶ
 παρτελῶς ἀχρηστον.

Ἐν τούτοις εὐχομαι ὑμῖν εὐφάν,
 καρτερίαν καὶ ἐπιτυχίαν εἰς τὸν κα-
 λὸν ἀγῶνα. Ὑγιαίνειτε.

Κ. ΑΣΩΠΙΟΣ.

Σ. Σ. Α. Τοιαῦται ἐνθάρρυντι-
 καὶ ἐκφράσεις, ἃς εὐρεστέθη νὰ
 μᾶς ἀπευθῆν ὁ πολὺς διδάσκαλος
 τοῦ ἔθνους Κ. Ἀσώπιος, εἶναι δι' ἡ-
 μᾶς τιμαφεῖς. Ἡ συμβουλή ἀνδρὸς
 τοσαύτης καὶ τηλεκαύτης σημαντικώ-
 τητος, πρὸς ἐγκαρτέρησιν εἰς ὃ ἐπε-
 χειρίσθημεν ἔργον, εἶναι οἰονεὶ φωνὴ
 ὑψόθεν ἐκπεμπομένη, καὶ πρὸς τὴν
 ταυνομένην τὰ ὧτα τοσοῦτον μάλ-
 λον εὐχαρίστως, καθ' ὅσον σεβασ-
 ῆ ὑπάρχει. Καὶ τοι δὲ ἀνώτεροι τῆς
 θελήσεώς του λόγοι στεροῦσιν ἡμᾶς
 τῆς διὰ τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ πλε-
 ονεκτημάτων πολυτίμου ἀρωγῆς τοσ,
 οὐδὲν ἦτσον ὁ ὄγκος τοῦ ὀνόμα-
 τός του παρέχει ἡμῖν τὴν ἠθικὴν
 ἐκείνην ὑποστήριξιν, δι' ἣν πάντοτε
 ἐσόμεθα εὐγνώμονες τῷ κλεινῷ
 διδασκάλῳ.

Η ΜΑΝΑ ΚΑΙ Τ' ΟΡΦΑΝΟ.

Τὸ κρατεῖ στήν ἀγκαλιὰ τῆς
Πανισομένη σιωπηλῆ,
Καὶ τῆς λειπὴ ἠφαντασίᾳ τῆς
—Μήπως ἔπαψε νὰ ζῆ;

«Τί νὰ ἔχῃς Ἄγγελουδι μου
Ὅπου στήν ἀγκαλιὰ μου
Κοιμᾶσαι τόσο ἀμέριμνα
Ἄρ' τὴν αὐγὴν, χαρὰ μου;
Ποῖα γλυκὰ ὄνειρατα
Τώρα σ' ἀποκοιμίζουν
Κι' ἀργὰ σὲ ναναρίζουν;»

«Ἄνοιξε τὰ ματάκια σου,
Ἡ μάνα σου ἡ θλιμμένη
Τ' ἀπεθυμᾷ ἀχνότρεμη
Καὶ καρδ.οφλογισμένη,
Νὰ τὴν κυττιζῆς, νὰ τῆς πῆς
Πῶς κἀναι, νάνι—νάνι,
Διγὰκι ν' ἀνασάνῃ.»

«Ἄλλὰ δὲν βλέπω ἡ δύστυχη
Πλοῦ τὴ γλυκεῖα ματιά σου,
Τ' ἀγγελικὸ χαμόγελο,
Τὴ χαϊδευτὴ λαλιά σου,
Ἐλπίζω μου μονάκριβη
Στοῦ Κόσμου τὴν ἑμῖα
Δὲν ἔχω σὲ εὐτυχία;»

«Μ' ἀν σὲ ζητοῦν οἱ Ἄγγελοι
Γι' ἀδελφί τους ψυχὴ μου,
Μ' ἀφίνας εἰς τὰ βάσανα
Νὰ μείνω μοναχὴ μου;
Γυμνὴ καὶ κροκφοῖζικη
Στεναζώντας, θρηνῶντας
Νὰ τρέχω σὲ ζητῶντας;»

Κ' ἔτσι μιλῶντας ἔσκυψε
Γλυκὰ νὰ τὸ φιλήσῃ
Ἄλλ' ἄξαφνα τοῦ θανάτου
Τὸ δρόπανο εἶχε ἔγγιξει,
Ἄχ! κλαίει, φωνάζει, τὸ κουνεῖ,
Ἄνοιγεται ἡ καρδίᾳ τῆς,
Καὶ χάνεται ἡ μιλιὰ τῆς.

Κλάψτε μανάδες κλάψατε,
Ἐπέθανε κ' ἐκεῖνη,
Τὸ μαῦρο δὲν τὴν ἄφρισε
Μονάχη τῆς νὰ μείνη,
Παιδί καὶ μάνα ἐφύγανε
Νὰ βροῦνε κατοικία
Στὴν ἀπλαστὴ ἀρμονία.

Ἀριστείδης Καψοκέφαλος.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Πέντε νέοι πρό τινος συνεφώνησαν τὸ
ἔξῃς περίεργον στοίχημα εἰς Βερολίον
ἑστοιχημάτισαν, δηλονότι, τίς αὐτῶν θὰ
δυνήθῃ νὰ μείνῃ ἄγρυπνος ἐπὶ μίαν ἑβδο-
μάδα. Πρὸς τοῦτο ἕκαστος ἠδύνατο νὰ
μεταχειρισθῇ, οἰκλήποτε διασκεδαστικά
καὶ φαρμακευτικά ἀκόμη μέσα πρὸς ἀ-
ποτροπὴν ἀπὸ τοῦ ὕπνου διὰ τὴν μὲν
ἡμέραν διήρχοντο ἰππεύοντες, κωπηγού-
ντες, ξιφομαχοῦντες ἢ ὅ,τι δῆποτε δια-
σκεδαστικὸν μεθοδεύοντο, τὴν νύκτα ἑ-
χόρευον, ἔπαιζον χαρτία, καὶ ἀνὰ τρι-
σσιαν ἢ καὶ μίαν ὥραν ἔπινον δυνατὸν
καφρέν.

Ὅτω δύο ἐξ αὐτῶν ἐκοιμήθησαν, ἀ-
φοῦ ἠγρύπνησαν ἐπὶ 130 ὥρας ἤτοι πλέ-
ον πέντε ἡμερονύκτια· ὁ τρίτος ἔμεινεν
εἰς τὴν κλίνην συνεπιεῖς φλογώσεως τοῦ
στομάχου, ὁ τέταρτος ἐκοιμήθη ἐφίπτος
καὶ πρῶτον συνεπιεῖς τὸν βραχίονά του,
ὁ πέμπτος τέλος ἔφθασε τὸν ὠρισμέ-
νον ὄρον καὶ ἐκέρδισε τὸ στοίχημα, γο-
ρὶς νὰ κοιμηθῇ, ἀλλ' ἔχασε 25 λίτρας
ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ του βάρους· ἡ αὑπνία
κατέφαγε τὰς σάρκας του!

—Ἄξιωματικός τις τοῦ ἐν Ἰνδίας
ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἀνασέρει τὸ ἔξῃς γεγο-
νός, παριστάνον τὴν αξιοθαύμαστον νο-
μοσύνην τοῦ ἐλέφαντος.

Ἡ εἰς Σερηνγαπατάμ διευθυνομένη πο-
λιορκητικὴ ἀποσκευὴ ὤφειλε νὰ διέλθῃ
τὰς ἀμμώδεις ὄχθας ποταμοῦ τινος. Ζευ-
γίτης καθήμενος ἐπὶ κισσώτιου κατίπε-
σεν. Ἡ στιγμή ἦτο κρισμοιωτάτη διότι
οἱ ὀπίθιοι τροχοὶ ἤθελον διέλθῃ ἐπ' αὐ-
τοῦ. Ἐλέφας, ὅπισθεν τῆς ἀμαξῆς ἐρχό-
μενος, παρατηρήσας τὸν κίνδυνον ἂν διέ-
τρεχεν ὁ ζευγίτης, αὐθορμήτως καὶ ἐν
ἀκαρεῖ ὕψωσι διὰ τῆς προποσκήδος αὐ-
τοῦ τὸν τροχόν, καὶ οὕτω διήλθεν ἡ ἀ-
μαξά χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ βλάβη εἰς τὸν ζευ-
γίτην.

(Ὁρήσαρδος.)

—Ὅτε ὁ Ναπολέων ἦτο ἀξιωματικός
τοῦ πυροβολικοῦ, ἀξιωματικός τις Πρώσ-
σος ἔλεγε μεγαλοφρόνων ὅτι, οἱ μὲν
συμπολιταὶ του ἐμάχοντο πάντοτε ὑπὲρ

δόξης, οἱ δὲ Γάλλοι ὑπὲρ χοιμάτων.—
«Ὁρθῶς λέγεις, ἀπεκρίνατο ὁ Ναπολέων,
ἕκαστος μάχεται διὰ τὰ ἀποκτήσῃ, οἱ
δὲν ἔχει.»

—Ἰταλὸς τις, ἄρμασι βαρύντορος, ἐβύχεν
ἐν Ῥώμῃ, ὅτε ἐχειροτόνησεν πᾶσι ὁ Μιχα-
κῆλλος πορευόμενος δὲ διὰ τῆς πόλεως
εἶπε πρὸς τινα σύντροφόν του ὅτι εἰς-
λέχθη ἐξαιρετικὸς πίναξ. Καὶ πῶθεν τὸ
γνωσθεῖς; τῷ εἶπεν ὁ σύντροφός του. Ἐ-
παίδι, ἀπεκρίθη ἐκείνος, χαίρονται οἱ
πτωχοὶ. Συμπεραίνων, ὅτι εἶναι ἀνθρώ-
πος καλὸς ὁ παρά τῶν πτωχῶν αγα-
πώμενος.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ.

Εἰ καὶ ὁ χρόνος, λέγει μὴ τῶν γαλλικῶν
ἐσχηματισμῶν, ἀπεμάκρυνεν ἡμῶν τὴν γλοκίαν
καὶ χηρμάσιν τῶν Χριστουγέννων ἑορτήν, ὁ
ἀναγνώστης ἔμως θέλει μᾶς γνωρίσει γάρν
ἂν σφραγίσεν εἰς τὴν αὐτοῦ ἐνταῦθα τὴν
ἔξῃς συγκινητικὴν ἱστορίαν, τὴν ὅποιαν διη-
γεῖται ὁ ἀνεπισημαστικὸς τοῦ Διεθνοῦς.

Ἐπὶ τινῶν ἡμερῶν πτωχὴ τις γῆρα, ἀ-
ναγκασμένη νὰ ταξιδεύσῃ καὶ ν' ἀφήσῃ τὸ
τέκνον τῆς ἄρρώστου, ἐνεπιστεύθη αὐτὸ εἰς
τὴν ἐπιμελίαν ἀγγλῶν τινῶν χειροποιῶν.

Ἄφωδ' ἐσθόνησε θερμῶς εἰς αὐτὴν τὴν
ψυχὴν τῆς ψυχῆς τῆς, ὡς ἔλεγεν, ἀνε-
χώρητος.

Κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῆς, ἡ νόσος τοῦ
παιδιοῦ ἐξεργετήρευσεν.

Πόσον ἔσπευδε νὰ ἐπανέλθῃ ἡ δύστυχῆς
μήτηρ!

Θλιμμένον προαίσθημα τῆς ἔλεγεν ὅτι τὸ
τέκνον τῆς ἦτον εἰς κίνδυνον θανάτου.

Ἐφθασεν, ἦτον ἡ νύξ τῶν Χριστουγέννων.

Ἐθρόσθη τὰ πρόσωπα ὅλα δεσπασμένα,
δὲν τόλμα νὰ ἐρώτησῃ τὰς γυναῖκας εἰς
τὰς ὁποίας εἶχεν ἐμπιστευθῇ τὸν μικρὸν
θεσσαυρὸν τῆς.

—Καὶ... ὁ Γεώργιος, ἐρώτᾳ τέλος
πάντων μετὰ φωνῆς πικρᾶς καὶ δεδωσμένης.

Τῆς ἔδειξαν διὰ νεύματος τὴν μικρὰν
κοιτίδα.

Ἐπίσταται ἐπ' αὐτῆς!...

Τὸ παιδίον ἦτον τετυλιγμένον εἰς τὸ
λευκὸν τοῦ σάβανου, καὶ εἶχε τὰς μικρὰς τοῦ
χειρᾶς ἐσταυρωμένας!

Ἐἶπεν ἐπάνω καὶ περὶ ἄνθη, τὰ ἄνθη
τῆς ἀθωότητος καὶ ἀκακίας!

Ἄδυνάτῳ νὰ περιγράψω τὴν ἀπελπισίαν
τῆς μητρός.

Ὅλοι ἐπίστευσαν ὅτι ἐμελλε νὰ παρα-
φρονήσῃ.

•Τὴν ἀπέσπασαν τοῦ λευάνου, καὶ τὴν πρῶταν νομίσαντες ὅτι ὁ πόνος αὐτῆς ὀπίσθου κατεπραυνόθη, τὴν ἀψήκην πρὸς στιγμὴν μόνην.

•Ἄμα μόνη εὐρεθεῖσα ἡ μήτηρ διευθύνθη πρὸς τὴν κοιτίδα, αἱ χεῖρες τῆς παρεμέρισαν τὸ μικρὸν κάλυμμα, καὶ εἶδε... τὸν ὄντον της, τὸν ἀγαπητὸν της Γεώργιον παίζοντα μὲ τὰ ἄθλη τῆς νεκρικῆς του κλίνης.

•Ἡ κλημέρα σου, μήτέρα, εἶπε τὸ παιδίον. ὦ! πόσο πολὺ ἔμεινες μακριὰ! καὶ πόσον ἐλυπούμην! Ἀπόψε ὁμως κἀτι εἶδα, καὶ ἡ λύπη, μὲ ἔπαυεν. Εἶδα ἐν ὠραίῳ παιδίῳ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα τὸ ἔλεγον οἱ ποιμένες, καὶ μεῦ εἶπε!

• Γεώργιε, ἡ μήτέρα σου θὰ ἔλθῃ νὰ καὶ αὐθι, νὰ γράῃ τὸν ἐγγράφον της — Βεπαιτα τὸ παιδίον ἐκρίνο ἀπενουμήθη, εἰς τὰ ἄγρια μὲς φάνης, καὶ ἐγὼ... ἐξέπνυθα.

• Ἡ μήτηρ ἔλειπε καὶ προσήχθετο συγχρόνως ἐνηγκαλιζέτο τὸ τέκνον της καὶ τὸ ἐνηγκαλιζέτο ἀκόμη.

• Ὅτε ἐπανήλθαν αἱ γειτόνισσαι μετὰ τοῦ νεκροβάπτου, τῆσαν τὴν μήτέρα κρατοῦσαν εἰς τὰ γόνατα αὐτῆς τὸ παιδίον.

• Τὸ παιδίον διεγέρθη τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ.
• Καὶ οἱοὶ ἐκραύησαν· Χριστοῦγεννα!

(Ἐκ τοῦ Εὐαγγελικοῦ Κήρυκος.)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

Καὶ τῶν ἄλλοτε αὐτῇ προσερχομένων χωρῶν
Βουθιωτοῦ,

Πάρρας, Πρεβέζης, καὶ Βορίσης
ὑπὸ

Π. ΧΙΩΤΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Περιέχον τὰ ἀπὸ Βενετοκρατίας (1500) μέχρι
τῆς συστάσεως τοῦ Ἰονίου Κράτους 1815.

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

Παρὰ τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως.

Ἐπὶ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν ἐξέδωκεν ἀρτίως ὁ διδάσκαλος τῆς ἱστορίας Κ. Χιώτης τὸ α΄ μέρος ἱστορικοῦ πονήματος περισπουδάστου διὰ πάντα Ἑλληνα, καὶ ἰδίως Ἑπτανήσιον. Τὸ ἐν λόγῳ πόνημα συνέχεια τῶν ἄλλοτε παρ' αὐτοῦ ἐκδο-

θέντων εἰς δύο τόμους Ἀπομνημόνευματων τῆς Ζακύνθου, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη τὸ πρῶτον, τὸ καὶ ἐκδοθὲν, περιλαμβάνει τὰ ἀπὸ Βενετοκρατίας μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ἰονίου Κράτους· τὸ δὲ δεύτερον, τὸ ἐκδοθησόμενον, θὰ περιέχῃ τὰ ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ἰονίου Κράτους μέχρι ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου. Κατὰ διεξοδικὰ κεφάλαια ἐκθέτονται ἐν αὐτῷ τὰ περὶ Ἑκκλησίας, Παιδείας, Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καὶ ἐνδοξῶν Ἑπτανησίων τῶν ἐν συγγραφῇ, καλλιτεχνία καὶ βασιλικῇ ὑπηρεσίᾳ διαπρεψάντων. Προσαρτηθήσονται δὲ ἐν τῷ β΄ μέρει καὶ ἅπαντα τὰ ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ ἀρχαιοφυλακείων Ἰταλίας καὶ Ἑπτανήσου ἐξαχθέντα ἱστορικά ἔγγραφα, χρονικά καὶ χειρόγραφα, ἀφορώμενα τὴν κατάστασιν Πελοποννήσου, Ἀττικῆς, Ἠπείρου καὶ νήσων ἐπὶ τῆς παρελθούσης Ἑλληνικῆς δουλείας. Ἐν τέλει προστίθενται οἱ κατάλογοι τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν, τῶν Βενετῶν προβλεπτῶν, ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν Ἐπισκόπων καὶ Πρωτοπαππάδων, Πριγκήπων καὶ Ἡγεμόνων καὶ κυβερνητῶν Ῥώσων, Γάλλων καὶ Ἀγγλων. Τὸ σύγγραμμα ἀφιερῶνται τῇ Α. Μ. Γεωργίῳ τῷ Α΄. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος περιέχον 968 σελίδας τιμᾶται 7 δραχμῶν, τὸ δὲ δεύτερον ἐξ 600 σελίδων εἰς δραχμᾶς 6.

Σχοποῦντες νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ α΄ ἐκδοθέντος μέρους, συγγαίρομεν ἐπὶ τοῦ πικρότος τῷ Κ. Χιώτη δι' οὗς καταβάλλει κόπους πρὸς κλέος τῆς Ἑπτανήσου, καὶ εὐχόμεθα νὰ μὴ βραδύνη νὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν νὰ ἐκχύσῃ θεόντως τὰ πάτρια αὐτοῦ αἰσθήματα ὑπὲρ τοῦ καθόλου Ἑλληνισμού.

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Συνδρομή ἑτησία διὰ τοὺς ἐντὸς τοῦ Κράτους Δραχμ. 6.

» » » » ἐκτὸς » » » 8.

Ἐλευθέρα Ταχυδρομικῶν, καὶ προπληρωτέα ἐν Ζακύνθῳ κατὰ τριμηνίαν, πανταχοῦ δὲ ἄλλοθι καθ' ἐξάμηνον.

Ἀναγκαῖαι εἰδοποιήσεις.

Α'. Αἱ συνδρομαὶ γίνονται εἰς τὸ τυπογραφεῖον ὁ «Ζάκυνθος» καὶ παρὰ τοῖς συντάκταις.

Β'. Ὁ καταγράφων ὁ συνδρομητὰς εἰς τὴν «Ἀγανίππη» λαμβάνει τὸ φυλλάδιον δωρεῖν.

Γ'. Ὁ καταχωρῶν ἄρθρα ἐν τῇ «Ἀγανίππῃ» θεωρεῖται συνδρομητής.

Δ'. Αἱ πρὸς τὴν «Ἀγανίππη» ἀποστελλόμεναι ἐπιστολαὶ εἴτε καταχωρήσεις πρέπει νὰ ἐπιγράφονται πρὸς τὴν «Διεύθυνσιν τῆς Ἀγανίππης» καὶ νὰ στέλλωνται ἐλεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν, ὡς ἐπίσης θὰ ἐπιγράφονται καὶ αἱ ἀνταλλαγῆ αὐτῆς.

Ε'. Εἰς τὸ ἐξώφυλλον ἀναγγέλλονται πάντα τὰ νεοφανῆ Συγγράμματα, ὧν ἀντίτυπον στέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἀγανίππης».

~~~~~

Ἐξῆδῶθη ἐν Ἀθήναις, τὸ Ζ'. φυλλάδιον τῆς «Κομῆσσης Σαρνύ».

Εὐχαρίστως ἴδομεν ἐπαναληφθεῖσαν τὴν ἐκδοσιν τῆς ἐν Ἐρμουπόλει ἀξιολόγου ἐφημερίδος ὁ «Νόμος».

Ἐνεκα τῆς ἀπασχολήσεως τῶν τυπογράφων εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων διὰ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς, καθυστέρησε μέχρι τοῦδε ἡ ἐκδοσις τοῦ παρόντος φυλλαδίου. Τὸ ἐπόμενον φυλλάδιον τοῦ Μαρτίου θέλει ἐκδοθῆ προσεχῶς.

~~~~~

Παρακαλοῦνται οἱ εἰσέτι καθυστεροῦντες τὴν εἰς τὴν Τραγωδίαν «ὁ Μάσκος Βότσαρης» συνδρομὴν τῶν νὰ ἀποτίσωσιν αὐτὴν, καθότι, πιστεύομεν, δὲν ἐπιθυμοῦσιν τὴν ζημίαν μας.

Γ. Κ. Σ.

Ὁ πρῶτος τόμος τῆς Ἀγανίππης πωλεῖται ἀντὶ Δρ. 5.

~~~~~